

Kommunestruktur i Molde-regionen

Delrapport 2 om bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Anja Hjelseth og Audun Thorstensen

TF-notat nr. 3/2015

Kolofonside

Tittel:	Kommunestruktur i Molde-regionen
Undertittel:	Delrapport 2 om bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
TF-notat nr.:	3/2015
Forfatter(e):	Audun Thorstensen og Anja Hjelseth
Dato:	13.02.2015
ISBN:	978-82-7401-779-5
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto:	Istock.com og Telemarksforsking
Prosjekt:	Molderegionen – konsekvenser av endret kommunestruktur
Prosjektnummer.:	20140990
Prosjektleder:	Anja Hjelseth
Oppdragsgiver(e):	Romsdal regionråd

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforsking, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf. 35 06 15 00 – www.telemarksforsking.no

Forord

- Telemarksforskning har, i samarbeid med NIVI, fått i oppdrag fra Romsdal regionråd å utrede samfunnskonsekvenser ved endret kommunestruktur i Molde-regionen. Det skal leveres 5 delrapporter med følgende tema:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Styrket lokaldemokrati
 - Samlet vurdering av fordeler og ulemper ved ulike strukturalternativer
- Denne andre delrapporten omhandler økonomi, og gir en vurdering av dette området for de 12 strukturalternativene som inngår i utredningen.
- Utredningsarbeidet av denne delrapporten er gjennomført i perioden november 2014 – februar 2015.

Innholdsfortegnelse

- Innledning – side 5
- Kommunereformen – økonomiske virkemidler – side 16
- Økonomiske rammebetingelser – side 24
- Effekter på overføringene fra inntektssystemet – side 37
- Illustrasjonsberegninger for effekten på frie inntekter – side 42
- Konesjonskraft – side 94
 - Andre inntekter knyttet til kraft mm.
- Andre økonomiske effekter – side 103
 - Øvrige statstilskudd og øremerkede tilskudd
 - Sone for arbeidsgiveravgift og distriktspolitisk virkeområde
 - Landbrukstilskudd
 - Eiendomsskatt
 - Kommunal prissetting
- Demografiske endringer – side 111
- Mulige effektiviseringsgevinster ved sammenslåing – side 117
 - Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon
 - Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon
- Vurdering av strukturalternativene – side 145
- Oppsummering – side 158
- Avslutning – side 165

Telemarkforskning

Innledning

Bakgrunn

- Romsdal regionråd har gjennomført et forprosjekt om de interkommunale samarbeidene og alternativer for videre samarbeid i regionen.
- Ett av tre delprosjekter i hovedprosjektet er å utrede alternativer for kommunestruktur i Molde-regionen. Denne utredningen gjennomføres av Telemarksforskning i samarbeid med NIVI analyse.
- Utredningen består av 5 hoveddeler:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Styrket lokaldemokrati
 - Sluttrapport
- Denne rapporten er andre delleveranse og omhandler økonomi.

Økonomi

- I denne delrapporten ser vi på status og utfordringer knyttet til kommunenes økonomi, og økonomiske konsekvenser av ulike alternativer for kommunesammenslåing i Molde-regionen. Vi har drøftet effekter på inntektsoverføringer gjennom inntektssystemet og andre tilskuddsordninger.
- Problemstillinger:
 - Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?
 - Hvordan vil rammeoverføringene påvirkes av en kommunesammenslåing?
 - Hva er innsparingspotensialet på administrasjonsutgifter?
 - Hva er innsparingspotensialet på ulike tjenesteområder?
 - Hvilke utfordringer vil kommunene ha når det gjelder eiendomsskatt og kommunal prissetting?
 - Hvilken engangsstøtte og reformstøtte vil de ulike strukturalternativene motta fra staten?
 - Vil en kommunesammenslåing utløse merinntekter til kommunene i form av økte konsesjonskraftsinntekter?

Metode

- I delrapporten om økonomi har vi brukt eksisterende statistikk bl.a. fra SSB og utredningsverktøyet til KMD – www.nykommune.no og innhentet informasjon om kommunene, som årsmeldinger og budsjetter, for å få nærmere informasjon om dagens situasjon i kommunene.
- For å beregne økonomiske konsekvenser av kommunesammenslåing, har vi bl.a. fokusert på endringene over inntektssystemet.
- Beregningene av effekter på overføringene fra inntektssystemet er gjennomført i prognosemodellen til KS (versjon "prok1405GH" som bygger på NB2015), ved å opprette nye, "konstruerte" kommuner og legge inn nye verdier for følgende kriterier:
 - Alle kriteriene i kostnadsnøkkelen for utgiftsutjevning.
 - Anslag på skatteinntekter som foreslått i KS-modellen
 - Inndelingstilskudd (verdien av et basistilskudd er satt til 12,837 mill. kr)
- Med disse dataene kjøres det partielle beregninger ved hjelp av KS sin prognosemodell både med og uten sammenslåing. De direkte økonomiske effektene av en sammenslåing slår bare ut på rammetilskuddet. Men siden rammetilskuddet også inneholder et element koblet til skatt – nemlig inntektsutjevningen – går vi veien om "frie inntekter" (skatt + rammetilskudd) for å finne fram til differansene mellom dagens nivå, nivået de 15 årene man har fullt inndelingstilskudd og nivået etter 20 år når inndelingstilskuddet er trappet ned og borte.
- Våre beregninger illustrerer effekter gitt dagens inntektssystem og tilhørende kriterieverdier for den enkelte kommune i 2015.
- Vi har innhentet data fra NVE for å beregne eventuelle endringer i inntekter fra konsesjonskraft.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014, som inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Ekspertutvalget har ikke økonomi som en egen funksjon, men har to kriterier under tjenesteyting som er relevant for økonomi i denne rapporten:
 - Økonomisk soliditet
 - Effektiv tjenesteproduksjon

Kriterier for vurdering

- For å vurdere om de ulike sammenslåingsalternativene vil føre til bærekraftige og økonomisk robuste kommuner har vi sett på følgende forhold:
 - Økonomiske virkemidler i kommunereformen i prosent av brutto driftsinntekter.
 - Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Dette er et mål på ekspertutvalgets kriterium om økonomisk soliditet.
 - Effekten på frie inntekter ved sammenslåing de første 15 årene - og etter 20 år – i prosent av brutto driftsinntekter.
 - Samlede effektiviseringsgevinster på administrasjon og tjenester i prosent av brutto driftsinntekter. Dette er et mål på ekspertutvalgets kriterium om effektiv tjenesteproduksjon.
 - Endring i konsesjonskraftsinntekter i prosent av brutto driftsinntekter. Som vi skal se senere i rapporten er ikke inntekter knyttet til konsesjonskraft sammenslåingsnøytrale, og inntektene til en ny, sammenslått kommune kan bli høyere enn dagens inntekter til kommunene under gitte vilkår.
 - Forventet endring i demografikostnader fram mot 2030.

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys til å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er 😊 , 😐 og 😞
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på neste slide.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen – støttebeløp i prosent av brutto driftsinntekter	Fra 0 – 1,49 prosent av brutto driftsinntekter	0	😞
	Fra 1,5 – 2,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	😐
	Over tre prosent av brutto driftsinntekter	20	😊
Driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Fra 0 – 1,99 prosent av brutto driftsinntekter	0	😞
	Fra 2 – 3,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	😐
	Over fire prosent av brutto driftsinntekter	10	😊
Effekter på frie inntekter ved sammenslåing 1-15 år – i prosent av brutto driftsinntekter	Nedgang i frie inntekter over -0,1 prosent av brutto driftsinntekter	0	😞
	Omtrent som i dag, endringer mellom -0,09 til +0,09 prosent av brutto driftsinntekter	10	😐
	Vekst i frie inntekter over 0,1 prosent av brutto driftsinntekter	20	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Effekter på frie inntekter ved sammenslåing etter 20 år – i prosent av brutto driftsinntekter	Nedgang i frie inntekter over 2 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Nedgang i frie inntekter tilsvarende 1 – 1,9 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Nedgang i frie inntekter tilsvarende 0 – 0,9 prosent av brutto driftsinntekter	10	
Effektiviseringsgevinster på administrasjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst fra 0 – 0,49 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0,5 – 0,99 prosent av brutto driftsinntekter	10	
	Effektiviseringsgevinst høyere enn 1 prosent av brutto driftsinntekter	20	
Effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon – i prosent av brutto driftsinntekter	Effektiviseringsgevinst fra 0 prosent av brutto driftsinntekter	0	
	Effektiviseringsgevinst tilsvarende 0 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	5	
	Effektiviseringsgevinst høyere enn 5 prosent av brutto driftsinntekter	10	

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Endring i konsesjonskraftsinntekter	Ingen endring	0	
	Øking tilsvarende 0 – 4,99 prosent av brutto driftsinntekter	2,5	
	Økning tilsvarende over 5 prosent av brutto driftsinntekter	5	
Endring i demografikostnader	Nedgang i demografikostnader	0	
	Økning i demografikostnader på mellom null og ti prosent.	2,5	
	Økning i demografikostnader på over ti prosent.	5	

Samlet vurdering og vekting

- Hver smiley har en poengsum knyttet til seg. Dette er vist i tabellen under for hvert av kriteriene.
- Hvert alternativ kan maksimalt få 100 poeng.
- Vi har til slutt gitt en totalvurdering av hvert alternativ. Alternativ som får poengsum fra 0 – 33 poeng får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 34 – 66 får en middels/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 67 og over får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Blid smiley 😊	Middels smiley 😐	Sur smiley 😞	Maksimal sum
Økonomiske virkemidler	20	10	0	20
Netto driftsresultat	10	5	0	10
Frie inntekter, 1 – 15 år	20	10	0	20
Frie inntekter, etter 20 år	10	5	0	10
Effektiviseringsgevinster adm.	20	10	0	20
Effektiviseringsgevinster tjenester	10	5	0	10
Endring i konsesjonskraftsinntekter	5	2,5	0	5
Endring i demografikostnader	5	2,5	0	5
Sum				100

Utredningsalternativer

Alternativer	Kommuner
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes
3	Midsund + Aukra + Fræna + Eide
4	Vestnes + Midsund + Aukra
5	Molde + Fræna + Eide
6	Nesset + Sunndal
7	Vestnes + Rauma
8	Molde + Fræna
9	Fræna + Eide
10	Molde + Aukra
11	Midsund + Aukra
12	Midsund + Aukra + Fræna

Kommunereformen

Økonomiske virkemidler

Økonomiske virkemidler kommunereformen

- Regjeringen vil benytte positive økonomiske virkemidler som kan stimulere til kommunesammenslåing i reformperioden.
- Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune, og dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres.
- Virkemidlene gjøres gjeldende for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018.

Engangskostnader

- KMD vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Støtten gis etter:

Antall kommuner og innbyggere i sammenslåingen	0 – 19 999 innbyggere (1000 kr)	20 – 49 999 innbyggere (1000 kr)	50 – 99 999 innbyggerne (1000 kr)	Over 100 000 innbyggere (1000 kr)
2 kommuner	20 000	25 000	30 000	35 000
3 kommuner	30 000	35 000	40 000	45 000
4 kommuner	40 000	45 000	50 000	55 000
5 eller flere kommuner	50 000	55 000	60 000	65 000

Reformstøtte

- Det legges ikke opp til en modell der støtte til infrastrukturtiltak knyttes opp til kommunesammenslåingen, men den nye kommunen får en reformstøtte som kan benyttes til det kommunen selv anser som mest hensiktsmessig.
- Kommuner der det fattes nasjonale vedtak om sammenslåing i reformperioden vil kunne få reformstøtte fra staten. Nivået på støtten vil være basert på antall innbyggere.

Antall innbyggere i sammenslåingen	Reformstøtte (1000 kr)
0 – 14 999 innbyggere	5 000
15 – 29 999 innbyggere	20 000
30 – 49 999 innbyggere	25 000
Over 50 000 innbyggere	30 000

Inndelingstilskuddet

- Dagens inndelingstilskudd videreføres. Det vil si at en ny, sammenslått kommune får beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over fem år.
- Etter reformperioden vil ordningen bli strammet inn. Omfang og innretning på ordningen, herunder perioden for inndelingstilskuddet, vil da bli vurdert. Etter reformperioden vil ordningen bli strammet inn. Hvordan omfanget og innretningen på ordningen, herunder perioden for inndelingstilskuddet, skal være, vil bli vurdert på et senere tidspunkt.
- Departementet har nylig avklart at for sammenslåinger som vedtas i reformperioden, skal inndelingstilskuddet beregnes med 2016 som "telletidspunkt" og referanse - dvs. det gjøres unntak fra beregningspraksisen som har vært fram til nå. Eventuell redusert verdi for basistillegg, småkommunetilskudd og distriktstilskudd Sør-Norge fom. 2017, vil derfor *ikke* påvirke størrelsen på inndelingstilskuddet for de sammenslåingene som vedtas i reformperioden.

Endring inntektssystemet

- Regjeringen legger opp til en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene i løpet av perioden. Gjennomgangen vil sees i sammenheng med kommunereformen.
 - Det vil bli gitt en vurdering av smådriftsulemper, og hvorvidt kommunestørrelse kan ses på som en ufrivillig eller frivillig kostnad for kommunene.
 - Utforming og omfang av regionalpolitiske tilskudd vil bli vurdert (Nord-Norge- og Namdalstilskudd, småkommunetilskudd, distriktstilskudd Sør-Norge og storbytilskudd).
 - Regjeringen ønsker at kommunene skal beholde mer av skatteinntektene enn i dag. Det betyr at skatteelementene i inntektssystemet og systemet for inntektsutjevning vurderes.
- Regjeringen vil legge fram et nytt opplegg for inntektssystemet for kommunene i kommuneproposisjonen for 2017.

Utredningsalternativer – økonomisk støtte

Alt.	Kommuner	Innbyggertall (1.1.2014)	Engangskostnader (1000 kr)	Reformstøtte (1000 kr)	Totalt (1000 kr)	Inndelings- tilskudd (1000 kr)
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	61 721	60 000	30 000	90 000	108 399
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nesset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes	50 218	60 000	30 000	90 000	93 447
3	Midsund + Aukra + Fræna + Eide	18 604	40 000	20 000	60 000	43 986
4	Vestnes + Midsund + Aukra	12 028	30 000	5 000	35 000	35 558
5	Molde + Fræna + Eide	39 239	35 000	25 000	60 000	25 674
6	Nesset + Sunndal	10 172	20 000	5 000	25 000	16 286
7	Vestnes + Rauma	14 068	20 000	5 000	25 000	15 447
8	Molde + Fræna	35 768	25 000	25 000	50 000	12 837
9	Fræna + Eide	13 191	20 000	5 000	25 000	12 837
10	Molde + Aukra	29 425	25 000	20 000	45 000	12 837
11	Midsund + Aukra	5 413	20 000	5 000	25 000	18 312
12	Midsund + Aukra + Fræna	15 133	30 000	20 000	50 000	31 149

Utredningsalternativer – økonomisk støtte

- Tabellen viser hvor mye de ulike alternativene vil få i økonomisk støtte. De alternativene som vil utløse mest midler er alternativ 1 og 2 som begge vil få et innbyggertall over 50.000.
- Målt i % av dagens brutto driftsinntekter vil alternativ 3, 11 og 12 utløse mest støtte, mens alternativ 1 og 10 vil utløse minst støtte.

Alt.	Kommuner	Total økonomisk støtte (1000 kr)	I % av dagens brutto driftsinntekter
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nettet + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	90 000	1,8 %
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nettet + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes	90 000	2,2 %
3	Midsund + Aukra + Fræna + Eide	60 000	3,8 %
4	Vestnes + Midsund + Aukra	35 000	2,8 %
5	Molde + Fræna + Eide	60 000	2,1 %
6	Nettet + Sunndal	25 000	2,5 %
7	Vestnes + Rauma	25 000	2,2 %
8	Molde + Fræna	50 000	1,9 %
9	Fræna + Eide	25 000	2,7 %
10	Molde + Aukra	45 000	1,8 %
11	Midsund + Aukra	25 000	3,8 %
12	Midsund + Aukra + Fræna	50 000	3,8 %

Økonomiske rammebetingelser

Økonomiske rammebetingelser

- Vi skal her se nærmere på ulike økonomiske indikatorer, for å kunne si noe om dagens økonomiske status i de ulike kommunene, og hvilke utfordringer de står overfor. Hva er situasjonen i kommunene når det gjelder økonomiske indikatorer som inntektsnivå, driftsresultat, gjeld- og fondsstatus. I hvilken grad er det forskjeller mellom kommunene?

Korrigerede frie inntekter

-en indikator som gir uttrykk for kommunens reelle inntektsnivå

- Korrigerede frie inntekter er en indikator som gir uttrykk for kommunens reelle inntektsnivå. Kommunenes frie inntekter består av rammetilskudd og skatt, og utgjør om lag 80 prosent av de samlede inntektene.
- Korrigerede, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet. Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov («billig» i drift) får justert opp sine inntekter, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov («dyre» i drift) får justert ned sine inntekter.
- Det er først og fremst variasjoner i omfanget av regionalpolitiske overføringer, skjønnstilskudd og skatteinntekt som forklarer variasjoner i utgiftskorrigerede inntekter mellom kommunene. Dessuten bør det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning.
- Tabellen viser at to av de aktuelle kommunene, Vestnes og Eide, har et inntektsnivå under landsgjennomsnittet. De øvrige kommunene har et inntektsnivå lik landsgjennomsnittet eller høyere. Aukra peker seg ut med relativt høye korrigerede frie inntekter i forhold til landsgjennomsnittet.

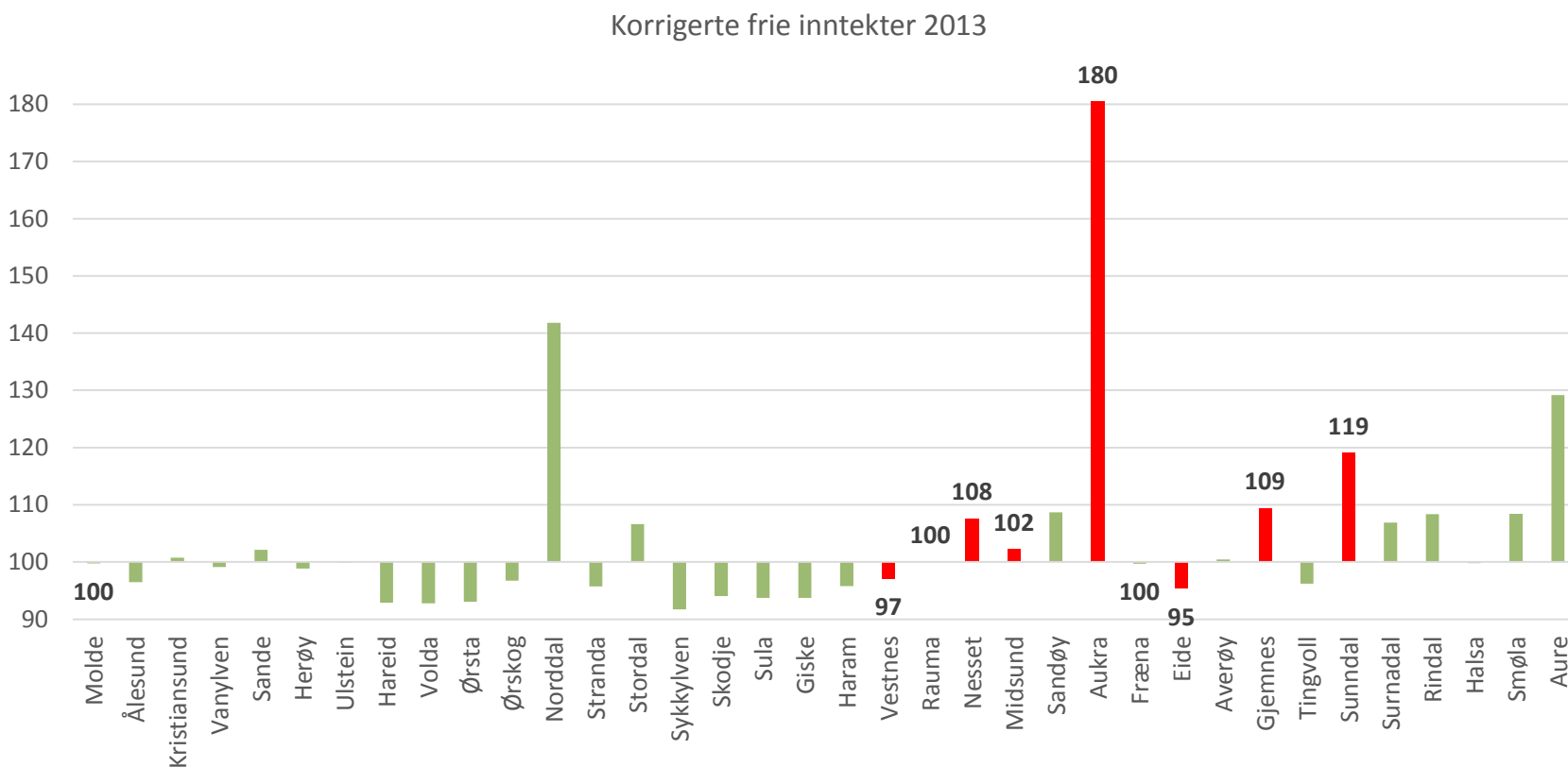
Frie inntekter i 2013 korrigeret for variasjon i utgiftsbehov
Tabellen viser prosent av landsgjennomsnittet av inntekt pr. innbygger. Landsgjennomsnittet = 100. Kilde: Kommuneproposisjonen 2015.

Kommune	Korrigerede frie inntekter 2013*
Molde	100
Vestnes	97
Rauma	100
Neset	108
Midsund	102
Aukra	180
Fræna	100
Eide	95
Gjemnes	109
Sunddal	119

* Inkl. e-skatt og konsesjonskraftinntekter

Korrigerede frie inntekter (forts.)

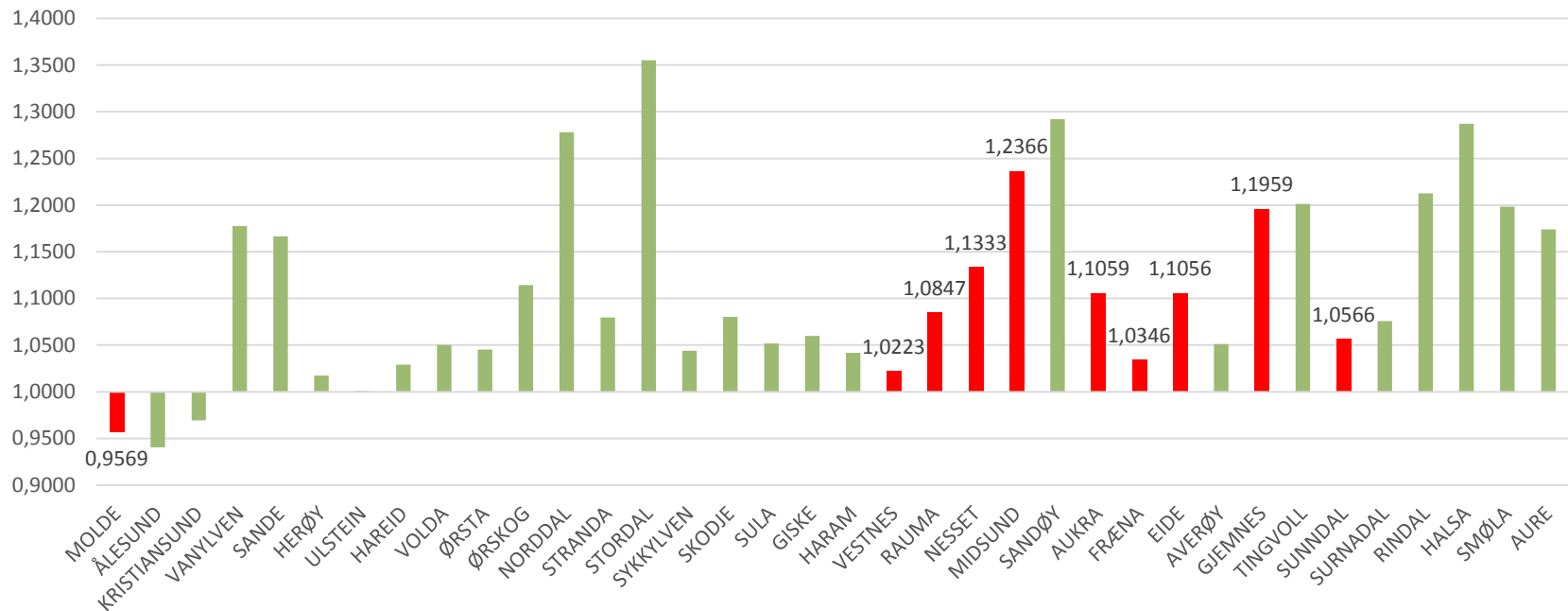
Figuren under viser korrigerede frie inntekter i de 10 kommunene sammenlignet med øvrige kommuner i Møre og Romsdal.

Beregnet utgiftsbehov

- Indeks for beregnet utgiftsbehov viser hvor «tung» eller «lett» en kommune er å drive, sammenlignet med det som er gjennomsnittet for alle landets kommuner. Dette vil blant annet avhenge av alderssammensetning, avstander osv.
- I 2013 fikk samtlige av de aktuelle kommunene, med unntak av Molde, beregnet et høyere utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet, dvs. en indeks over 1,0. Med unntak av Molde er altså kommunene «dyrere» å drive enn en kommune på landsgjennomsnittet.

Beregnet utgiftsbehov 2013

Kommunegruppeoversikt

- I KOSTRA er kommunene delt inn i ulike kommunegrupper etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser (bundne kostnader og frie inntekter). Hensikten er å gjøre det mulig å sammenligne «like kommuner».
- Tabellen ved siden av viser kommunegruppetilhørighet for de aktuelle kommunene.

Kommuner	Kommunegruppe (definisjon)
Neset, Eide og Gjemnes	2 (Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter)
Midsund	5 (Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter)
Vestnes	10 (Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter)
Rauma og Fræna	11 (Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter)
Sunddal	12 (Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter)
Molde	13 (Store kommuner utenom de fire største byene)
Aukra	16 (De ti kommunene med høyest frie disponible inntekter per innbygger)

Finansielle nøkkeltall

- Vi skal se nærmere på noen indikatorer som sier litt mer om hvordan kommunene forvalter de disponible midlene.
- For å få et mest mulig fullstendig bilde av kommunens økonomiske nøkkeltall er det tatt utgangspunkt i KOSTRA-tall for kommunen som konsern*

* Kommunekonsern består av kommunen og særbedrifter som utfører kommunale oppgaver for kommunen som kommunen ellers ville ha utført selv. Med særbedrifter menes kommunale foretak organisert etter kommuneloven kap. 11 og interkommunale selskaper organisert etter lov om interkommunale selskaper.

Netto driftsresultat

-en hovedindikator for økonomisk balanse

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

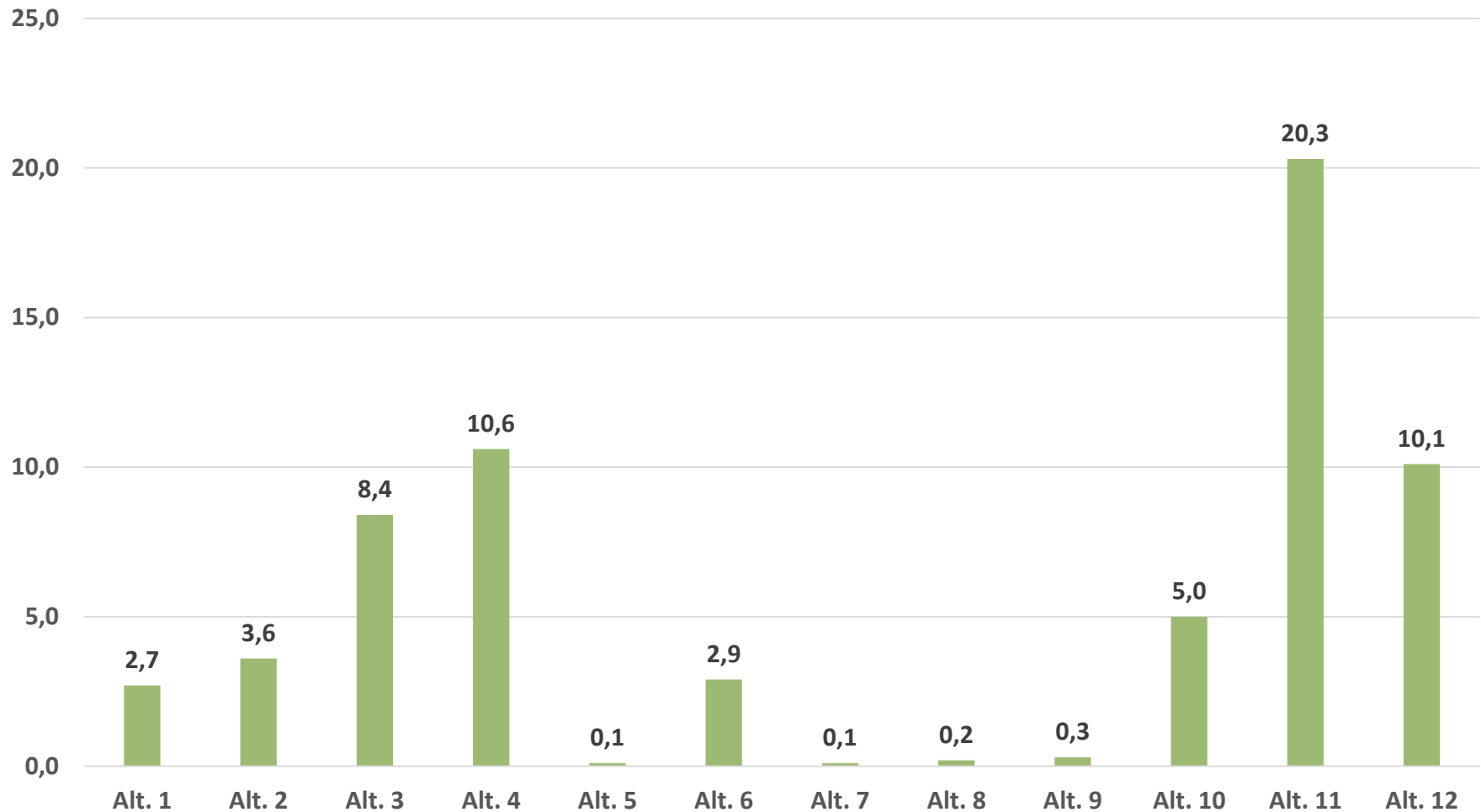
- Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) betrakter netto driftsresultat som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. TBU anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren over tid bør være minst 3 prosent av driftsinntektene. Et netto driftsresultat på 3 prosent vil sikre økonomisk balanse. Enkelt sagt tilsvarer et netto driftsresultat på 3 prosent et regnskapsresultat på nær 0 i privat sektor. Et netto driftsresultat over 3 prosent for kommunesektoren som helhet vil innebære at kommunene bygger opp en "buffer" mot uforutsette økte utgifter eller reduserte inntekter. God økonomistyring tilsier at kommunene budsjetterer med en slik buffer.
- Molde, Vestnes, Rauma, Nettet, Fræna og Eide hadde et netto driftsresultat på under 3 prosent i 2013. Nettet hadde et negativt netto driftsresultat dette året. Midsund, Aukra, Gjemnes og Sunndal hadde et netto driftsresultat på hhv. 4,3 prosent, 26,1 prosent, 5,9 prosent og 4,2 prosent i 2013. Ser vi på årene 2011 til 2013 under ett, er det Nettet og Eide som kommer svakest ut med et gjennomsnittlig netto driftsresultat på hhv. -0,8 prosent og -1,1 prosent.

Netto driftsresultat 2011-2013*

	2011	2012	2013	Gj.snitt 2011-13
Molde	0,0	0,8	0,0	0,3
Vestnes	-2,0	6,2	0,0	1,4
Rauma	1,2	0,5	0,2	0,6
Nettet	1,7	-3,2	-1,0	-0,8
Midsund	3,0	2,6	4,3	3,3
Aukra	24,3	23,8	26,1	24,7
Fræna	-0,3	0,1	0,4	0,1
Eide	-4,4	1,0	0,1	-1,1
Gjemnes	-3,1	1,8	5,9	1,5
Sunndal	2,1	4,1	4,2	3,5
Møre og Romsdal	1,0	2,1	2,1	1,7
Hele landet	2,5	3,2	2,8	2,8

*Fra og med 2014 skal momskompensasjon knyttet til investeringer føres i investeringsregnskapet, ikke i driftsregnskapet som tidligere. TBU anbefaler derfor at nivået på netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet bør nedjusteres til 2 prosent av inntektene. For kommunene isolert sett er nivået 1,75 prosent.

Netto driftsresultat samlet for alternativene 2013, (i % av brutto driftsinntekter)

Disposisjonsfond

- gir uttrykk for økonomisk handlefrihet

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

- De kommunale fondene viser hvor mye kommunen har satt av til senere års drifts- og investeringsformål. Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til dekning av utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Disposisjonsfondet er derfor den delen av «reservene» som gir best uttrykk for den økonomiske handlefriheten.
- Nivået på disposisjonsfondet kan si noe om hvilken økonomisk «buffer» kommunen har ved uforutsette hendelser, eller som egenfinansiering av investeringer.
- Samtlige av de aktuelle kommunene, med unntak av Aukra og Sunndal hadde et nivå på disposisjonsfondet som lå under landsgjennomsnittet i 2013.

Disposisjonsfond 2011-2013

	2011	2012	2013
Molde	1,2	0,7	0,8
Vestnes	0,0	0,1	0,3
Rauma	1,5	1,6	0,6
Nesset	4,7	2,8	1,9
Midsund	0,4	0,5	1,3
Aukra	15,7	29,0	34,4
Fræna	0,4	0,4	0,4
Eide	11,5	9,8	14,7
Gjemnes	0,1	0,3	0,3
Sunndal	7,3	9,6	9,0
Møre og Romsdal	3,8	3,8	3,7
Hele landet	5,5	5,9	6,2

Netto lånegjeld

- gir uttrykk for kommunens gjeldsbelastning

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

- Norske kommuner har mulighet til å ta opp lån, og gjeldsbelastning og konsekvensen låneopptakene har for driften er svært viktig for den økonomiske styringen i norske kommuner. Netto lånegjeld er et uttrykk for kommunens gjeldsbelastning, soliditet og finansierungsstruktur. Jo lavere tall, jo bedre er det for kommunens økonomi. De beste kommunene i landet er helt nede i under 30 prosent på dette nøkkeltallet, mens gjennomsnittet på landsbasis var 71,0 prosent i 2013.
- Nivået på netto lånegjeld varierer mellom de ti kommunene. Vestnes, Rauma, Gjemnes og Sunndal hadde en netto lånegjeld under landsgjennomsnittet i 2013, mens Molde, Nesset, Midsund, Aukra, Fræna og Eide hadde en netto lånegjeld over landsgjennomsnittet. Rauma hadde en netto lånegjeld på 49 prosent i 2013, mens Molde hadde en netto lånegjeld på 123 prosent.

Netto lånegjeld 2011-2013

	2011	2012	2013
Molde	116,6	117,2	123,0
Vestnes	73,6	67,9	64,1
Rauma	56,5	53,7	49,8
Nesset	84,5	81,3	80,4
Midsund	74,4	76,6	74,3
Aukra	43,4	66,5	76,0
Fræna	85,4	87,3	85,0
Eide	108,2	105,2	102,4
Gjemnes	81,5	73,6	70,9
Sunndal	59,7	56,8	54,1
Møre og Romsdal	89,9	88,1	90,4
Hele landet	69,9	68,7	71,0

Akkumulert regnskapsmessig merforbruk

Akkumulert regnskapsmessig merforbruk

- Et regnskapsmessig merforbruk innebærer at kommunen har brukt mer penger enn budsjettet, og brukes gjerne som en indikator på hvor god den økonomiske styringen og kontrollen er.
- Både Molde, Rauma, Fræna og Gjemnes hadde et akkumulert regnskapsmessig merforbruk per 31.12.13. Fræna og Gjemnes er ROBEK-kommuner. ROBEK er et register over kommuner og fylkeskommuner som må ha godkjenning fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å kunne foreta gyldige vedtak om låneopptak eller langsiktige leieavtaler. Fræna og Gjemnes hadde et akkumulert regnskapsmessig merforbruk på hhv. 25 mill. kr og 8 mill. kr per 31.12.13.

Akkumulert regnskapsmessig merforbruk 2013

	Akkumulert regnskapsmessig merforbruk 2013 (1000 kr)
Molde	-19 872
Rauma	-963
Fræna	-25 447
Gjemnes	-8 147

Oppsummering økonomiske status

- Alle de aktuelle kommunene, med unntak av Vestnes og Eide, har et inntektsnivå lik landsgjennomsnittet eller høyere. Aukra peker seg ut med relativt høye korrigerede frie inntekter i forhold til landsgjennomsnittet.
- De ti kommunene har hatt varierende netto driftsresultater de siste årene. Ser vi på årene 2011 til 2013 under ett, har kun Midsund, Aukra og Sunndal hatt et netto driftsresultat over normen på 3 prosent. Nesset har hatt negative netto driftsresultat de to siste årene.
- Kun Aukra, Eide og Sunndal hadde et nivå på disposisjonsfondet som lå over landsgjennomsnittet i 2013.
- Vestnes, Rauma, Gjemnes og Sunndal hadde en netto lånegjeld under landsgjennomsnittet i 2013, mens Molde, Nesset, Midsund, Aukra, Fræna og Eide hadde en netto lånegjeld over landsgjennomsnittet.
- Et regnskapsmessig merforbruk innebærer at kommunen har brukt mer penger enn budsjettet, og brukes gjerne som en indikator på hvor god den økonomiske styringen og kontrollen er. Både Molde, Rauma, Fræna og Gjemnes hadde et akkumulert regnskapsmessig merforbruk per 31.12.13. Fræna og Gjemnes er ROBEK-kommuner.

Effekter på overføringene fra inntektssystemet

Effekter på overføringene fra inntektssystemet

- Kommunenes inntektssystem har som formål å sikre fordeling av inntektene mellom kommunene slik at de kan yte et mest mulig likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Dette gjøres ved å korrigere for ulikheter mellom kommunene i inntektsnivået (skatteinntektene) og i utgiftsbehovet.
- Slik inntektssystemet er utformet, vil ikke rammetilskuddet for en ny sammenslått kommune være lik summen av rammeoverføringene for de "gamle" kommunene. Hvordan rammetilskuddet - og dermed de frie inntektene - blir påvirket ved en kommunesammenslåing, vil være ulikt, avhengig av hvilke kommuner som slår seg sammen.
- Det er viktig å være oppmerksom på at inntektssystemet er under stadig endring, og at langsiktige konsekvenser derfor er beheftet med stor usikkerhet. Våre beregninger illustrerer effekter gitt dagens inntektssystem og tilhørende kriterieverdier for den enkelte kommune i 2015.

Effekter på overføringene fra inntektssystemet

- Utgiftsutjevningdelen i kommunenes inntektssystem påvirkes av følgende komponenter:
 - Basistillegget
 - Reiseavstand innen sone
 - Reiseavstand til nærmeste nabogrunnkrets
 - Urbanitetskriteriet
 - Opphopningsindeksen
- Bortfall av basistillegget blir kompensert fullt utover inndelingstilskuddet. De fire andre kriteriene som er listet opp, slår direkte ut på rammetilskuddet til den sammenslåtte kommunen – og omfattes ikke av noen overgangsordninger.
- Ny verdi på urbanitetskriteriet er kurant å beregne siden dette kriteriet er definert som innbyggertall opphøyd i 1,2.
- Opphopningsindeksen består av kriteriene skilte/separerte, arbeidsledige og fattige per 1.1.2014.
- Kriterieverdiene knyttet til sone og nabokrets kan også bli påvirket gjennom en sammenslåing, avhengig av sone- og kretsinnndelingen i områdene som ligger inn mot kommunegrensene. Her vil utslagene kunne bli mer tilfeldige etter en sammenslåing. Det er her likevel mye som tilsier at oppdaterte bosettingskriterier vil gi et positivt bidrag ved sammenslåing, spesielt for sammenslåinger der avstandene blir store. I illustrasjonsberegningene har vi for enkelhets skyld lagt til grunn at en eventuell sammenslåingen ikke gir noen effekt for de to aktuelle kriteriene.
- I tillegg vil korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler bli påvirket ved en eventuell kommunesammenslåing. Ved at en «ny kommune» vil få tilbakeført midler på bakgrunn av et nytt beregnet utgiftsbehov.
- Også inntektsutjevningen vil kunne bli påvirket av en kommunesammenslåing. Inntektsutjevningen vil bli påvirket hvis kommunene ligger i ulike «skatteinntektsklasser», dvs. har hatt forskjellig kompensasjonsgrad. Siden innføringen av mer symmetrisk inntektsutjevning i 2005 har det vært to slike «skatteinntektsklasser»; skatteinntekt per innbygger som utgjør mer eller mindre enn 90 % av landsgjennomsnittet.
- Kommuner som slår seg sammen vil kompenseres for netto nedgang i samlede regionalpolitiske tilskudd. Det vil si at dersom den nye sammenslåtte kommunen mottar regionalpolitiske tilskudd, skal kommunen kompenseres for differansen mellom tidligere og nye regionalpolitiske tilskudd.

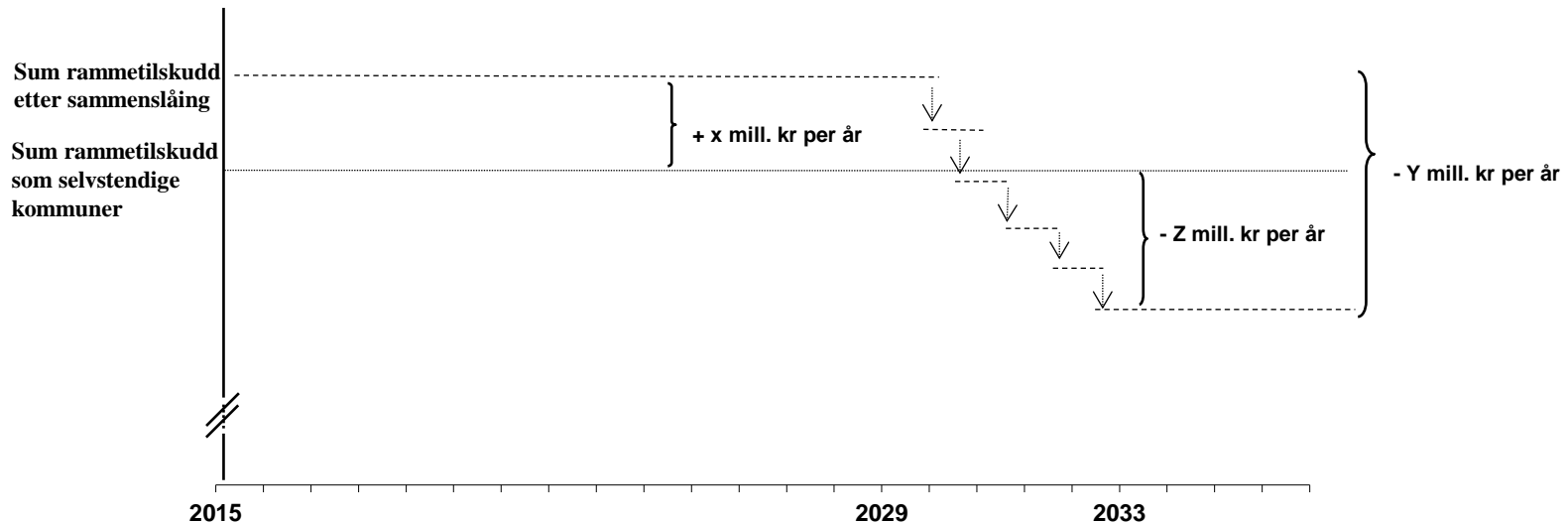
Inndelingstilskuddet

- For å stimulere til frivillige kommunesammenslåinger, er det innført et særskilt inndelingstilskudd som en del av inntektssystemet. Denne ordningen skal sikre at kommuner ikke får reduserte rammeoverføringer som følge av en sammenslåing. Inndelingstilskuddet *kompenserer* for bortfall av basistilskuddet (basistillegget) og en eventuell nedgang i regionalpolitiske tilskudd.
- Inndelingstilskuddet varer over en 20-årsperiode, der det etter de 15 første årene skjer en gradvis nedtrapping. Etter 20 år er så rammetilskuddet nede på det nivået som skal gjelde på lang sikt.

Eksempel

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Eksempelkommune

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	300
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	320
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	290
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	+20
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-10

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Eksempelkommune

Illustrasjonsberegninger for effekten på frie inntekter

Alternativ 1:

ROR

Molde

+ Vestnes

+ Rauma

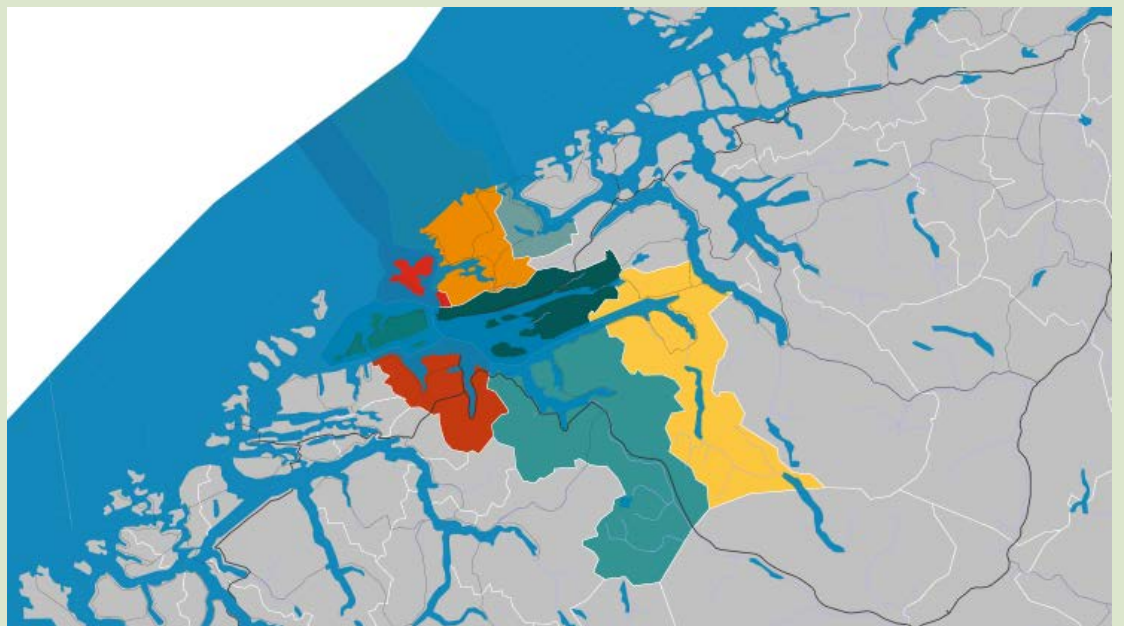
+ Nesset

+ Midsund

+ Aukra

+ Fræna

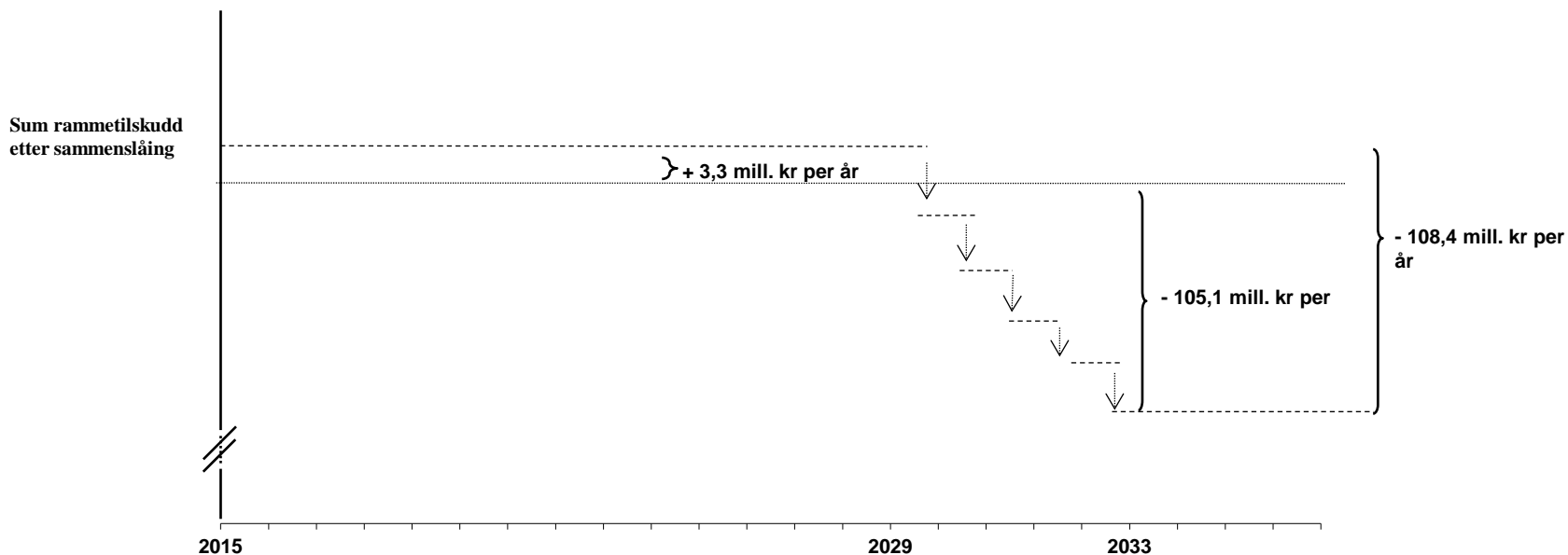
+ Eide

Alternativ 1) Hele ROR

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 1

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	3 071,8
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	3 075,1
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	2 966,7
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	3,3
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-105,1

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 1

Alternativ 1) Hele ROR

- Beregningene viser at alternativ 1 få økt sitt rammetilskudd med 3,3 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktig tilskuddsnivå som ligger 105,1 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 50,2 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 3,347 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 21,680 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 1) Hele ROR

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 1

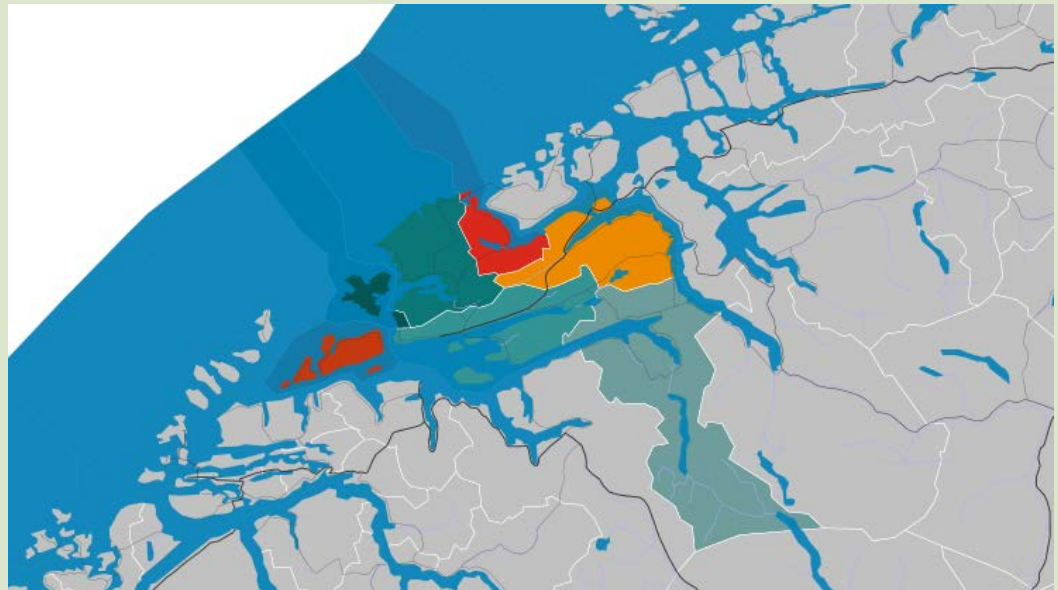
Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-449
Opphopningsindeks	68
Urbanitetskriterium	14 715
Basistillegg	-89 856
Netto inntekstutjevning	-10 990
Småkommunetilskudd	-10 950
Distriktstilskudd Sør-Norge	-7 590
Inndelingstilskudd	108 399
Sum	3 347

- Beregningene viser at alternativ 1 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (14,7 mill. kr) og opphopningsindeks (68 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (449 000 kr) og netto inntekstutjevning (11,0 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntekstutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 108,4 mill. kr og består av 7 basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr), 2 småkommunetilskudd (à ca. 5,5 mill. kr) og 2 distriktstilskudd Sør-Norge (ca. 4,4 mill. kr for Vestnes og ca. 3,2 mill. kr for Rauma).

**Alternativ 2:
Romsdalshalvøya**

Molde

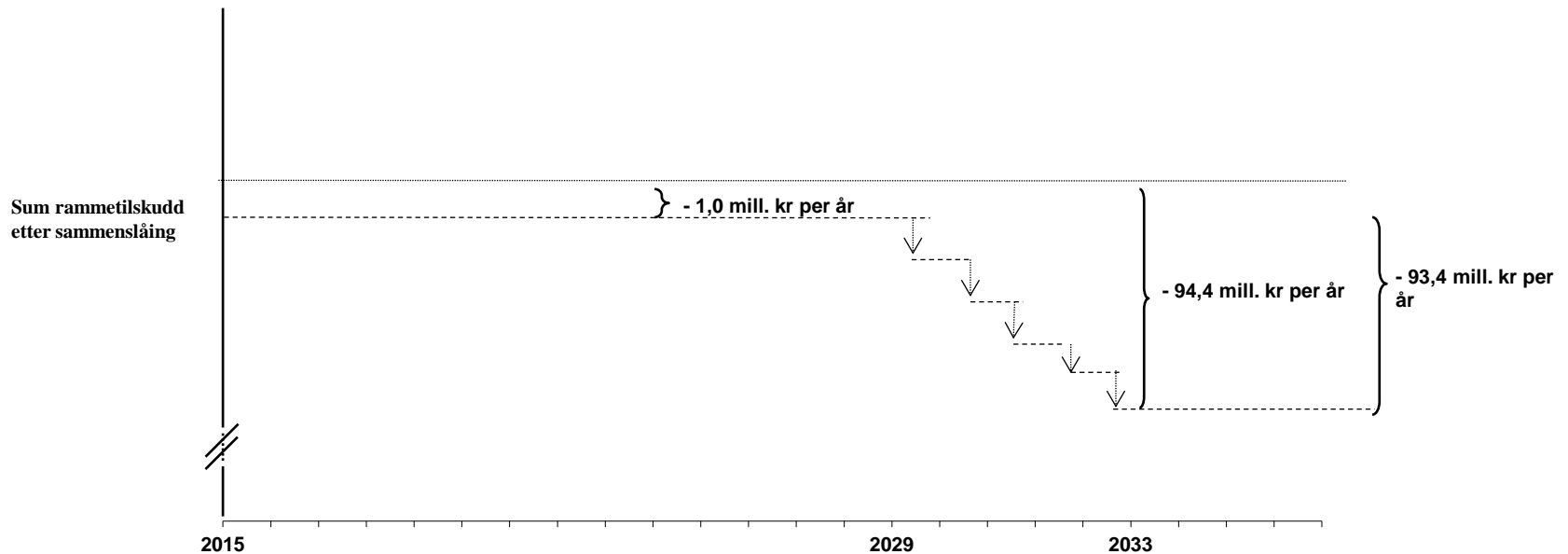
- + Gjemnes
- + Nesset
- + Midsund
- + Aukra
- + Fræna
- + Eide

Alternativ 2) Romsdalshalvøya

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 2

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	2 505,5
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	2 504,6
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	2 411,1
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	-1,0
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-94,4

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 2

Alternativ 2) Romsdalshalvøya

- Beregningene viser at alternativ 2 vil få redusert sitt rammetilskudd med 1,0 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør - 0,02 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 94,4 mill. kr pr år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,3 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 14,5 mill. kr mindre enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,966 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 18,689 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 2) Romsdalshalvøya

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 2

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-451
Opphopningsindeks	-70
Urbanitetskriterium	9 876
Basistillegg	-77 020
Netto inntekstutjevning	-10 324
Småkommunetilskudd	-16 425
Inndelingstilskudd	93 447
Sum	-966

- Beregningene viser at alternativ 2 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriet urbanitet (9,9 mill. kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (451 000 kr), opphopningsindeks (70 000 kr) og netto inntekstutjevning (10,3 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntekstutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 93,447 mill. kr og består av 6 basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr) og tre småkommunetilskudd (à ca. 5,5 mill. kr).

Alternativ 3:

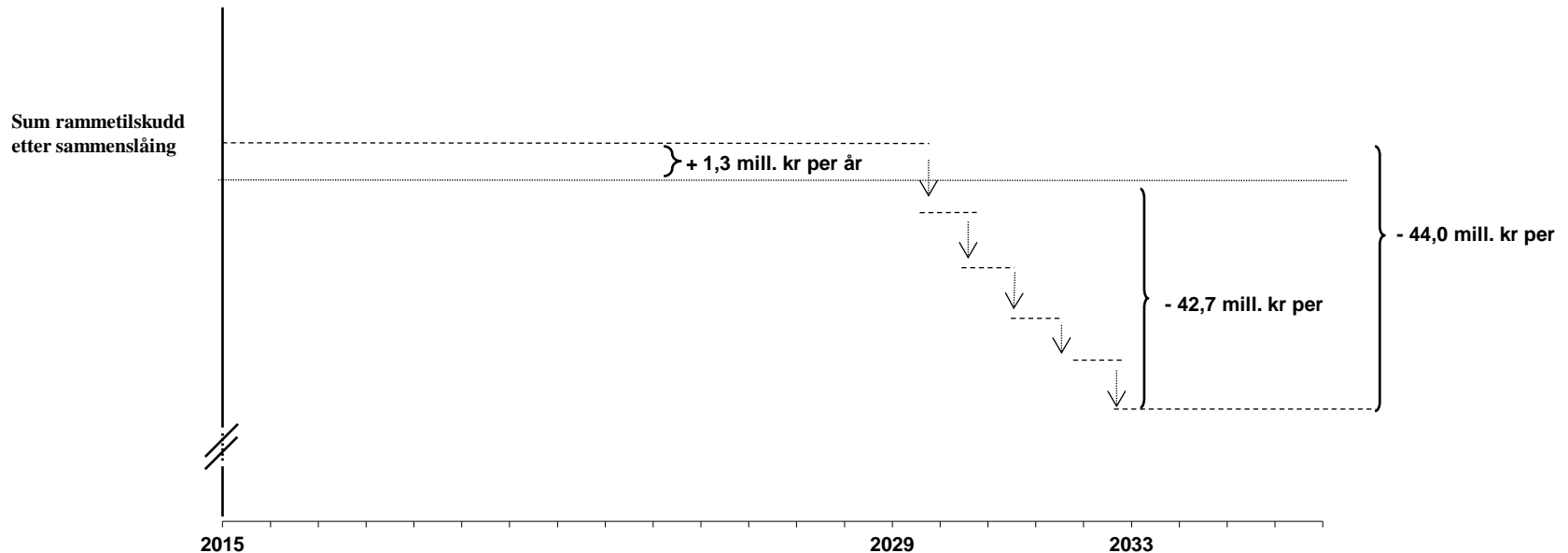
Midsund
+ Aukra
+ Fræna
+ Eide

Alternativ 3) Midsund + Aukra + Fræna + Eide

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 3

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	979,6
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	980,9
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	936,9
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	1,3
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-42,7

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 3

Alternativ 3) Midsund + Aukra + Fræna + Eide

- Beregningene viser at alternativ 3 vil få økt sitt rammetilskudd med 1,3 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 42,7 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,7 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 19,1 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 1,276 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 8,797 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 3) Midsund + Aukra + Fræna + Eide

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 3

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-255
Opphopningsindeks	-28
Urbanitetskriterium	2 596
Basistillegg	-38 510
Netto inntektsutjevning	-1 038
Småkommunetilskudd	-5 475
Inndelingstilskudd	43 986
Sum	1 276

- Beregningene viser at alternativ 3 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriet urbanitet (2,6 mill. kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (255 000 kr), opphopningsindeks (28 000 kr) og netto inntektsutjevning (1,0 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 43,986 mill. kr og består av 3 basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr) og et småkommunetilskudd (ca. 5,5 mill. kr).

Alternativ 4:

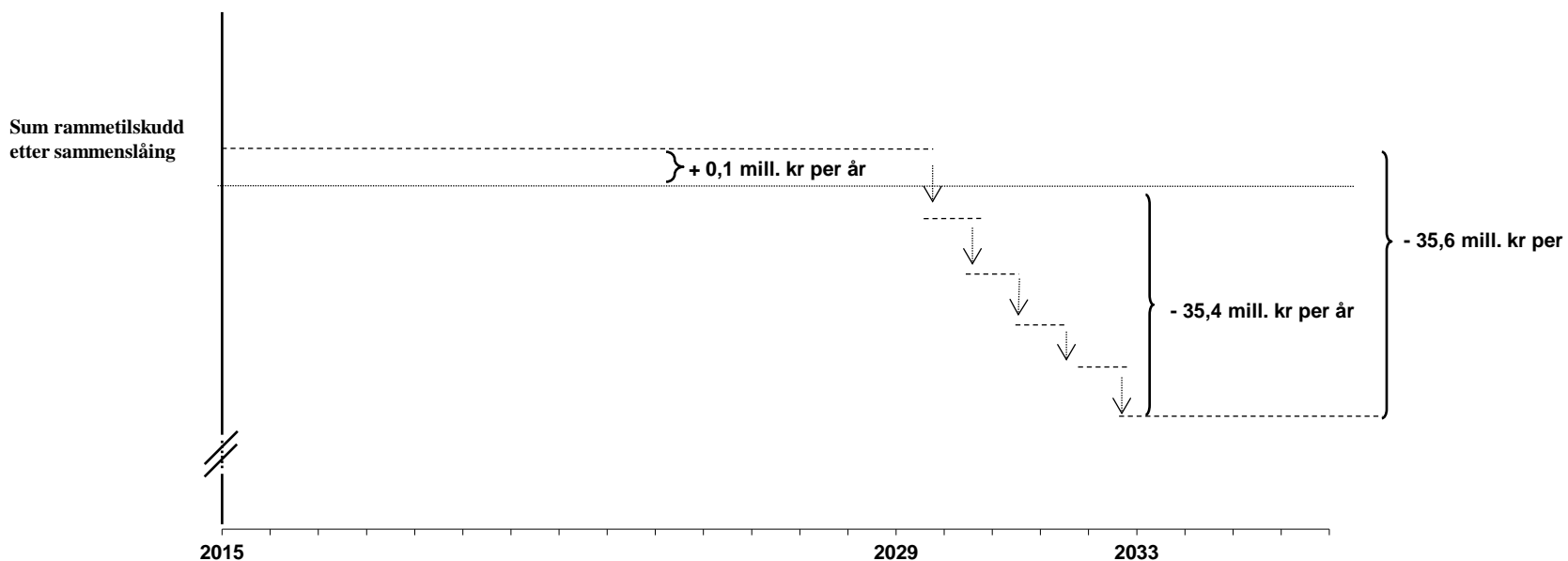
Vestnes
+ Midsund
+ Aukra

Alternativ 4) Vestnes + Midsund + Aukra

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 4

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	623,1
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	623,2
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	587,7
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	0,1
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-35,4

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 4

Alternativ 4) Vestnes + Midsund + Aukra

- Beregningene viser at alternativ 4 vil få økt sitt rammetilskudd med 0,1 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,01 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 35,4 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,9 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 2,2 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,147 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 7,112 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 4) Vestnes + Midsund + Aukra

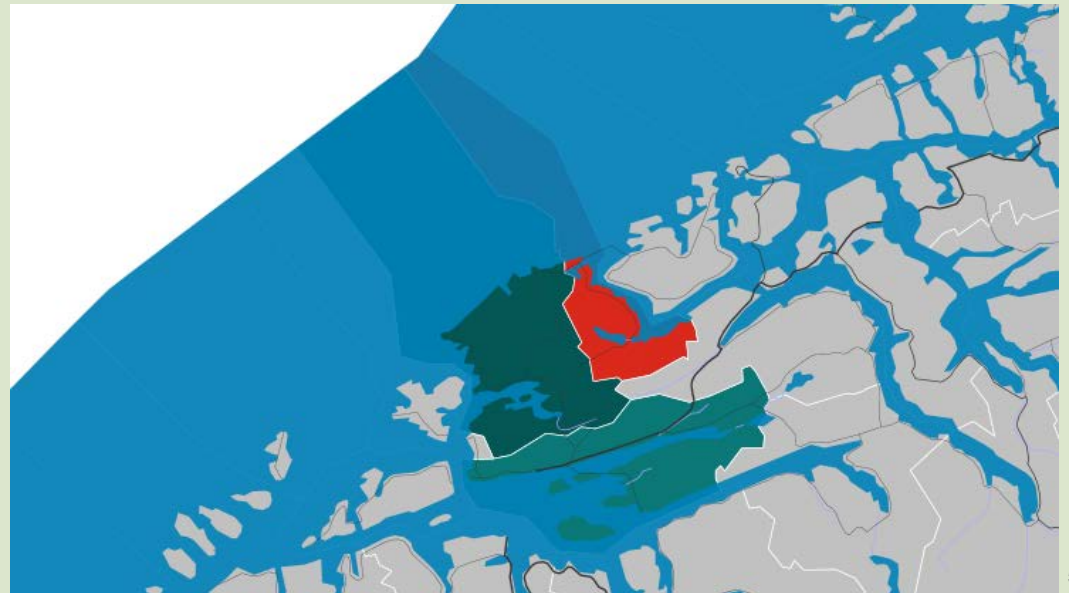
Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 4

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-146
Opphopningsindeks	33
Urbanitetskriterium	1 298
Basistillegg	-25 673
Netto inntekstutjevning	-1 038
Småkommunetilskudd	-5 475
Distriktstilskudd Sør-Norge	-4 409
Inndelingstilskudd	35 558
Sum	147

- Beregningene viser at alternativ 4 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (1,3 mill. kr) og opphopningsindeks (33 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (146 000 kr) og netto inntekstutjevning (1,0 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntekstutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 35,558 mill. kr og består av 3 basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr), et småkommunetilskudd (ca. 5,5 mill. kr) og et distriktstilskudd Sør-Norge (4,4 mill. kr for Vestnes).

Alternativ 5:

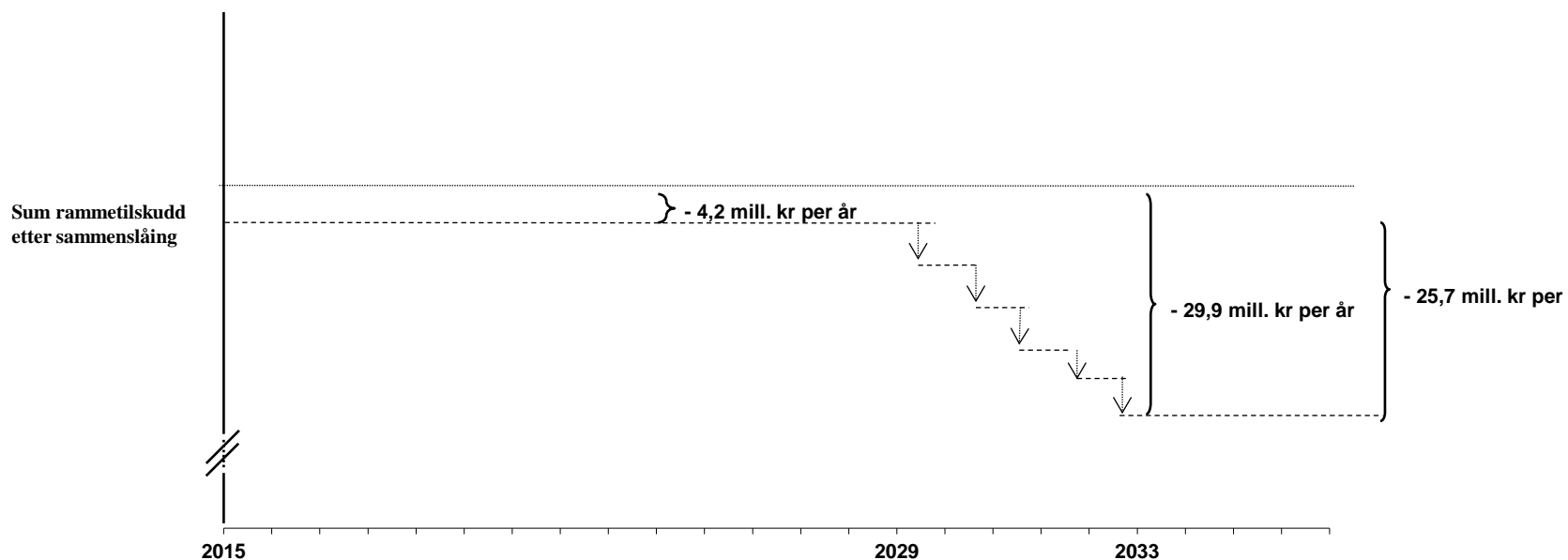
Molde
+ Fræna
+ Eide

Alternativ 5) Molde + Fræna + Eide

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 5

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	1 884,9
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	1 880,7
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	1 855,0
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	-4,2
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-29,9

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 5

Alternativ 5) Molde + Fræna + Eide

- Beregningene viser at alternativ 5 vil få redusert sitt rammetilskudd med 4,2 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør -0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 29,9 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -1,0 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 63,7 mill. kr mindre enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 4,247 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 5,135 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 5) Molde + Fræna + Eide

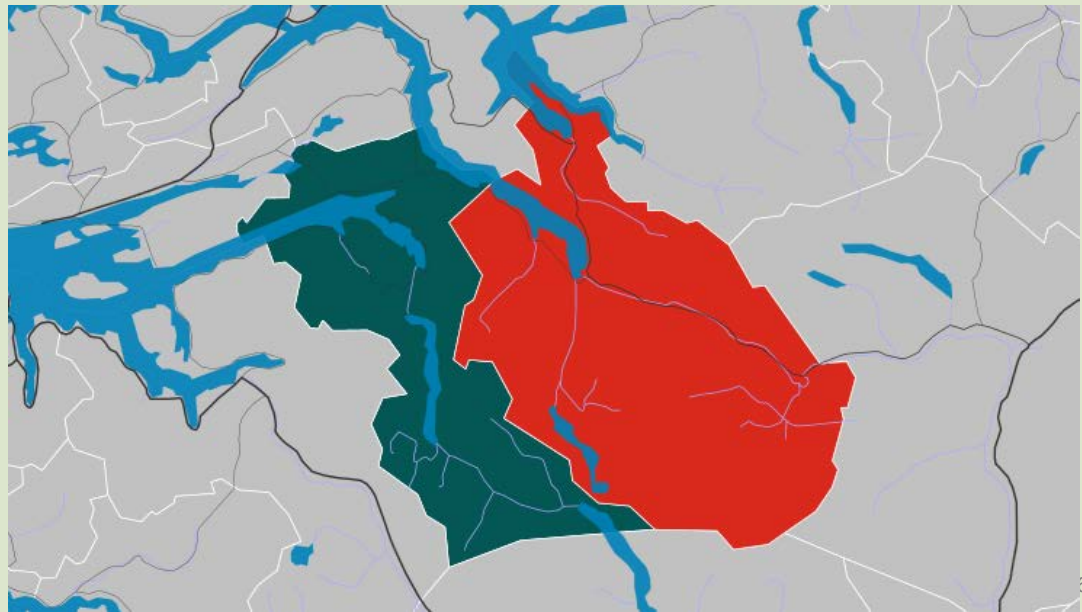
Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 5

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-127
Opphopningsindeks	31
Urbanitetskriterium	4 450
Basistillegg	-25 673
Netto inntektsutjevning	-8 603
Inndelingstilskudd	25 674
Sum	-4 247

- Beregningene viser at alternativ 5 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (4,5 mill. kr) og opphopningsindeks (31 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (127 000 kr) og netto inntektsutjevning (8,6 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 25,674 mill. kr og består av 2 basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr).

Alternativ 6:

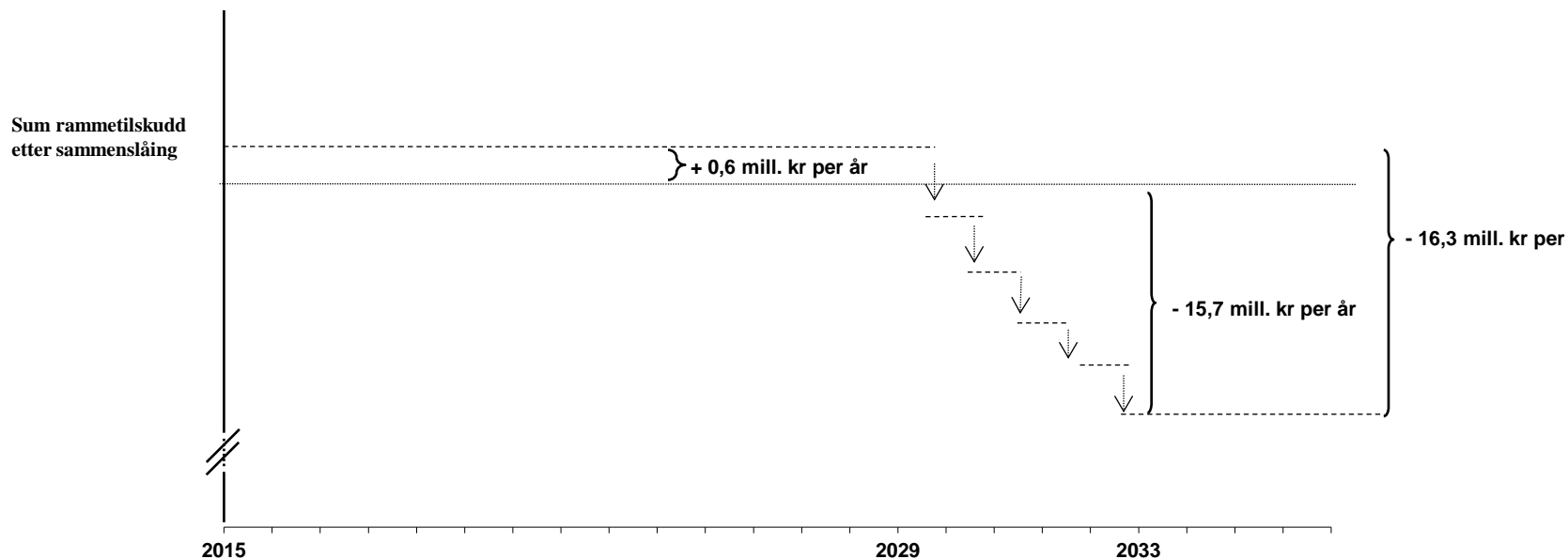
Nesset +
Sunndal

Alternativ 6) Nettet + Sunndal

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 6

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	540,4
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	541,0
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	524,7
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	0,6
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-15,7

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 6

Alternativ 6) Nettet + Sunndal

- Beregningene viser at alternativ 6 vil få økt sitt rammetilskudd med 0,1 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 15,7 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -1,6 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 9,4 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,627 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 3,257 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 6) Nettet + Sunndal

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 6

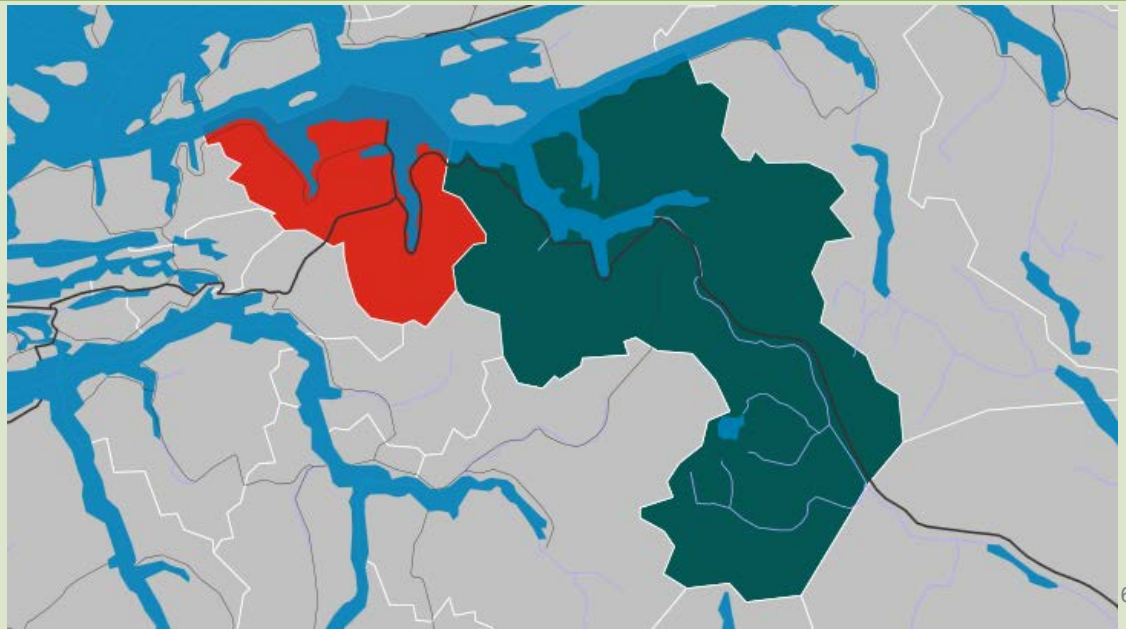
Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-73
Opphopningsindeks	25
Urbanitetskriterium	674
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	0
Småkommunetilskudd	-5 475
Distriktstilskudd Sør-Norge	2 026
Inndelingstilskudd	16 286
Sum	627

- Beregningene viser at alternativ 6 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (674 000 kr) og opphopningsindeks (25 000 kr) og et høyere distriktstilskudd Sør-Norge (2,0 mill. kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (73 000 kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i samme skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå + 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor ikke påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 16,286 mill. kr og består av et basistilskudd (ca. 12,8 mill. kr), et småkommunetilskudd (ca. 5,5 mill. kr) og reduksjon for høyere distriktstilskudd Sør-Norge for ny kommune (ca. 2,0 mill. kr).*

*Sunndal får et distriktstilskudd på 8,235 mill. kr, mens ny kommune vil utløse et distriktstilskudd på 10,261 mill..

Alternativ 7:

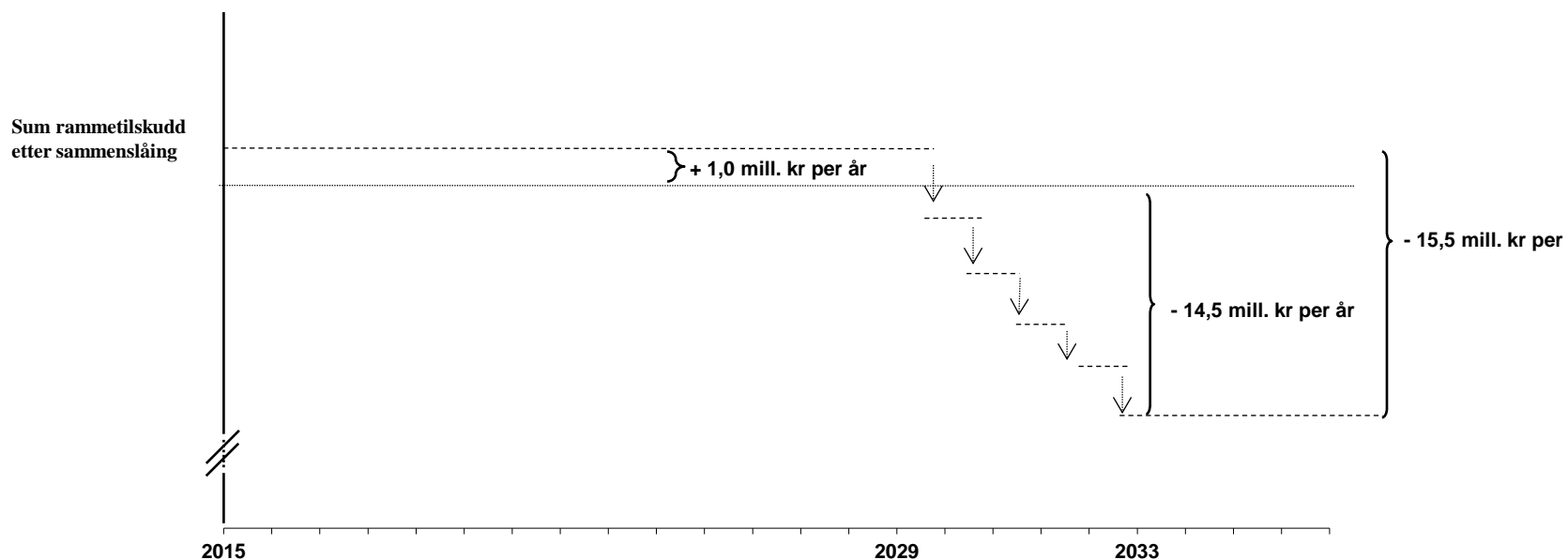
Vestnes
+ Rauma

Alternativ 7) Vestnes + Rauma

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 7

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	714,3
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	715,3
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	699,9
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	1,0
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-14,5

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 7

Alternativ 7) Vestnes + Rauma

- Beregningene viser at alternativ 7 vil få økt sitt rammetilskudd med 1,0 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 14,5 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -1,3 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 14,3 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,953 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 3,089 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 7) Vestnes + Rauma

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 7

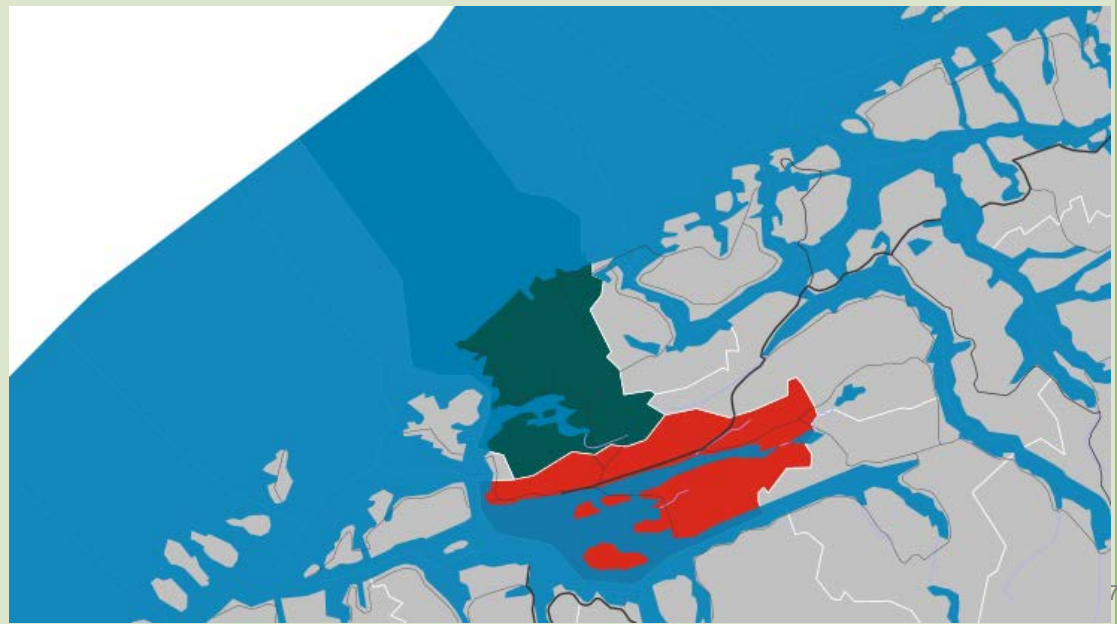
Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-69
Opphopningsindeks	66
Urbanitetskriterium	1 151
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	-195
Distriktstilskudd Sør-Norge	-2 610
Inndelingstilskudd	15 447
Sum	953

- Beregningene viser at alternativ 7 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skrives seg fra kriteriene urbanitet (1,2 mill. kr) og opphopningsindeks (25 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (69 000 kr) og netto inntektsutjevning (195 000 kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 16,286 mill. kr og består av et basistilskudd (ca. 12,8 mill. kr) og kompensasjon for lavere distriktstilskudd Sør-Norge for ny kommune (ca. 2,6 mill. kr).*

*Vestnes og Rauma får et distriktstilskudd på hhv. 4,409 mill. kr og 3,181 mill. kr (=7,590 mill. kr), mens ny kommune vil utløse et distriktstilskudd på 4,980 mill. kr.

Alternativ 8:

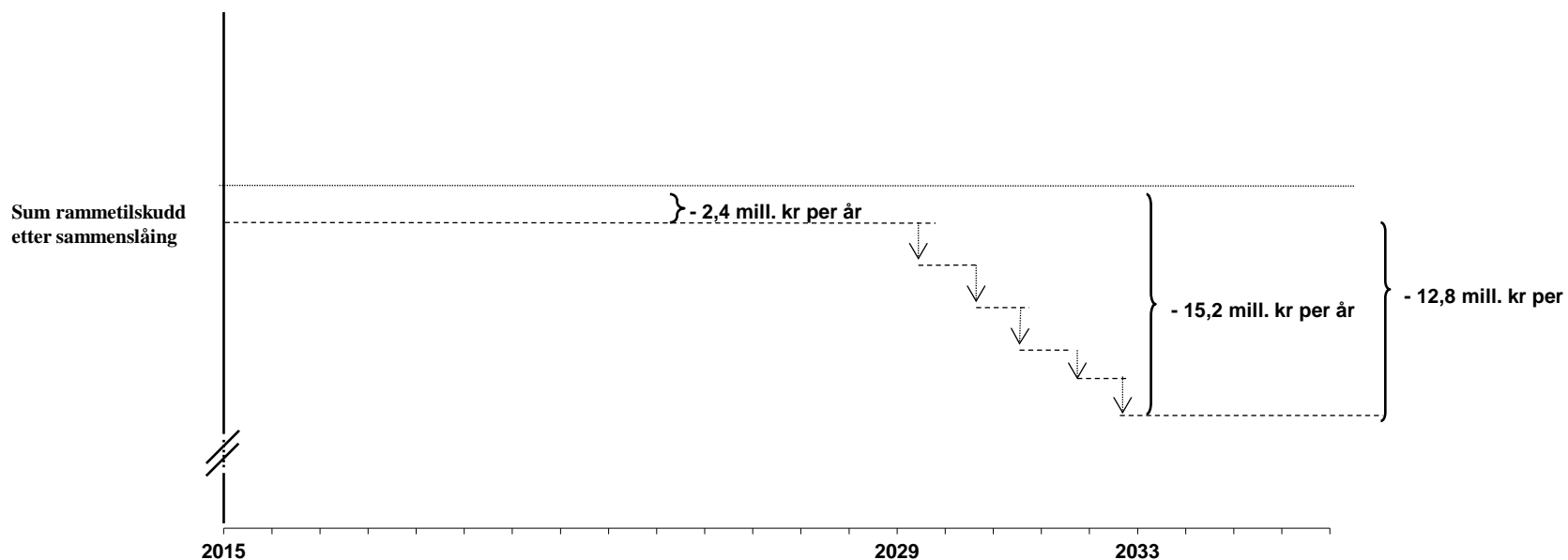
Molde
+ Fræna

Alternativ 8) Molde + Fræna

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 8

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	1 695,5
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	1 693,2
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	1 680,3
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	-2,4
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-15,2

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 8

Alternativ 8) Molde + Fræna

- Beregningene viser at alternativ 8 vil få redusert sitt rammetilskudd med 2,4 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør -0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 15,2 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -0,6 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 35,3 mill. kr mindre enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 2,354 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 2,567 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 8) Molde + Fræna

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 8

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-59
Opphopningsindeks	-18
Urbanitetskriterium	2 912
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	-5 189
Inndelingstilskudd	12 837
Sum	-2 354

- Beregningene viser at alternativ 8 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriet urbanitet (2,9 mill. kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (59 000 kr), opphopningsindeks (18 000 kr) og netto inntektsutjevning (5,2 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 12,837 mill. kr og består av et basistilskudd.

Alternativ 9:

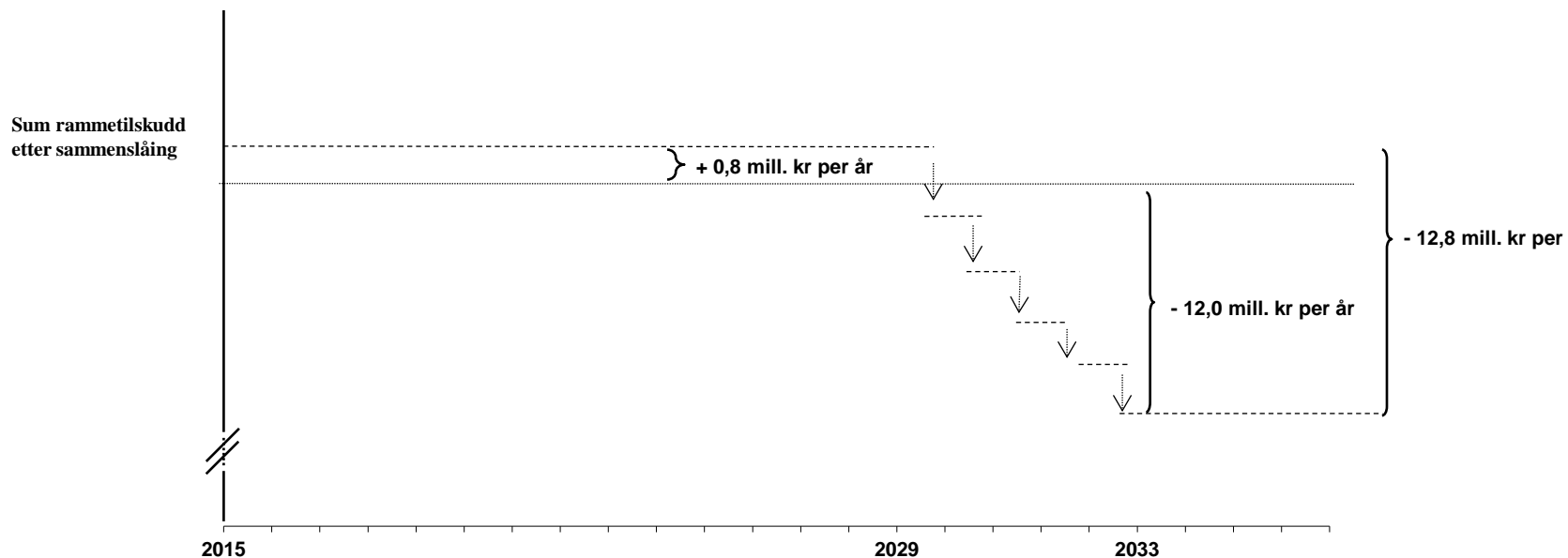
Fræna
+ Eide

Alternativ 9) Fræna + Eide

Fr ie inntekter pr.  r i mill. 2015-kr. Alternativ 9

Sum fr�ie inntekter pr. �r f�or sammenslåing (A)	675,9
Fr�ie inntekter pr. �r i 15 år etter sammenslåing (B)	676,8
Fr�ie inntekter pr. �r fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	663,9
�rlig effekt av sammenslåing de förste 15 årene (B-A)	0,8
�rlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-12,0

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 9

Alternativ 9) Fræna + Eide

- Beregningene viser at alternativ 9 vil få økt sitt rammetilskudd med 0,8 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 12,0 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -1,3 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 12,7 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,846 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 2,567 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 9) Fræna + Eide

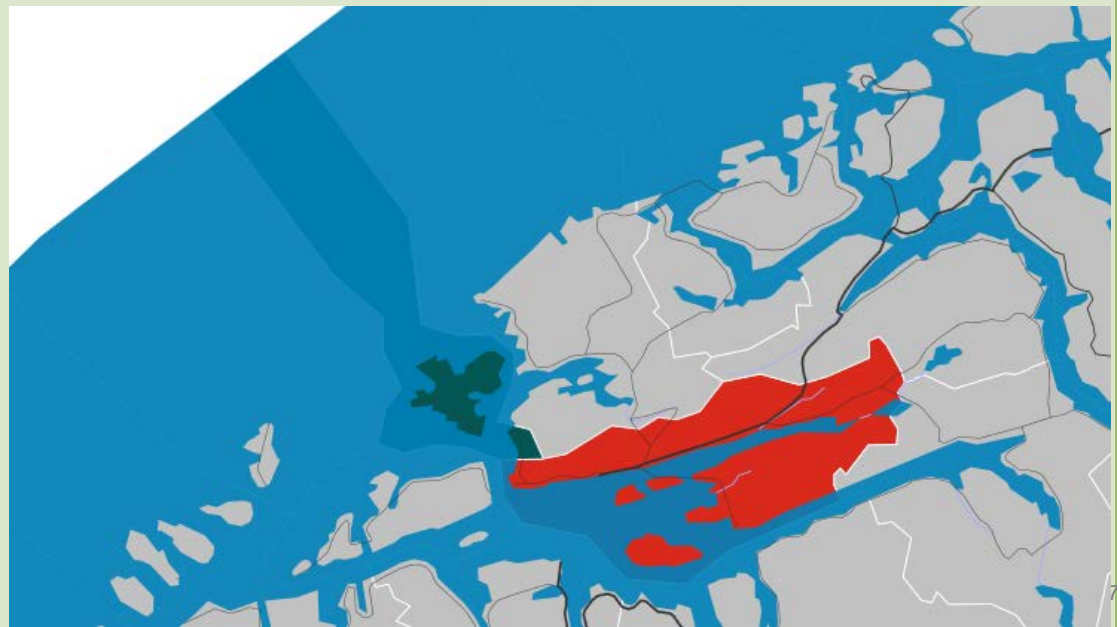
Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 9

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-89
Opphopningsindeks	65
Urbanitetskriterium	869
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	0
Inndelingstilskudd	12 837
Sum	846

- Beregningene viser at alternativ 9 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (869 000 kr) og opphopningsindeks (65 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (89 000 kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i samme skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå - 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor ikke påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 12,837 mill. kr og består av et basistilskudd.

Alternativ 10:

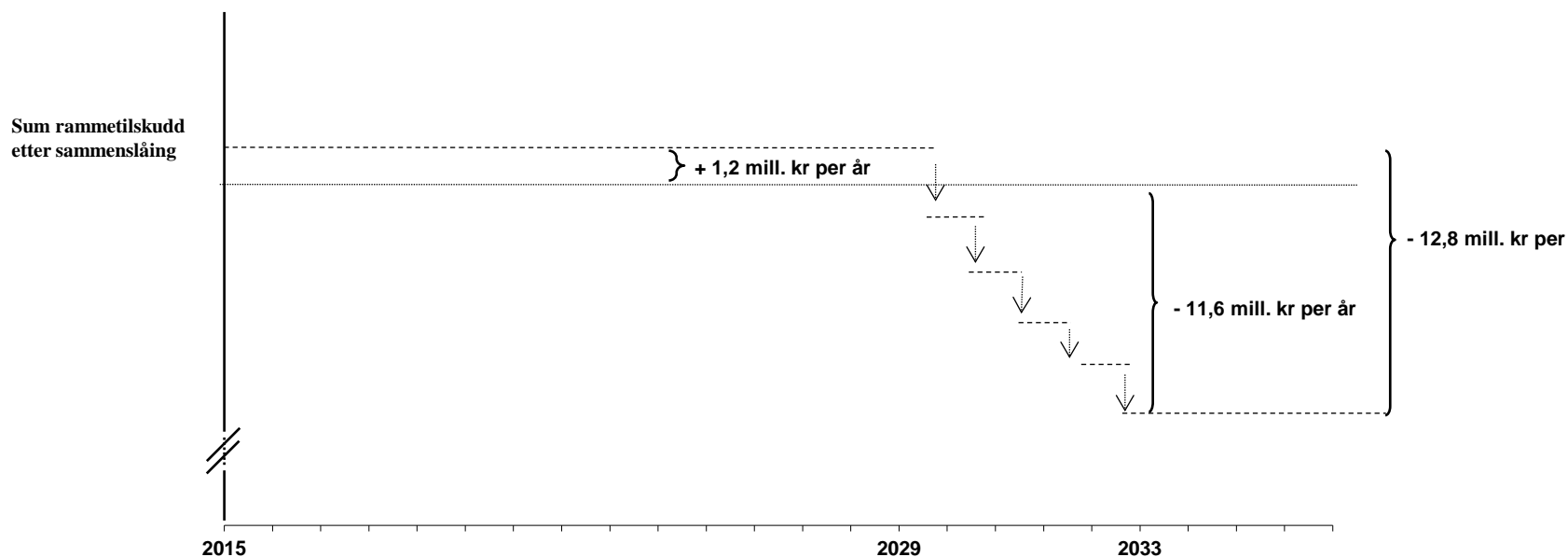
Molde
+ Aukra

Alternativ 10) Molde + Aukra

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 10

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	1 390,3
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	1 391,5
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	1 378,7
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	1,2
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-11,6

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 10

Alternativ 10) Molde + Aukra

- Beregningene viser at alternativ 10 vil få økt sitt rammetilskudd med 1,2 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 11,6 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -0,5 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 18,7 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 1,246 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 2,567 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 10) Molde + Aukra

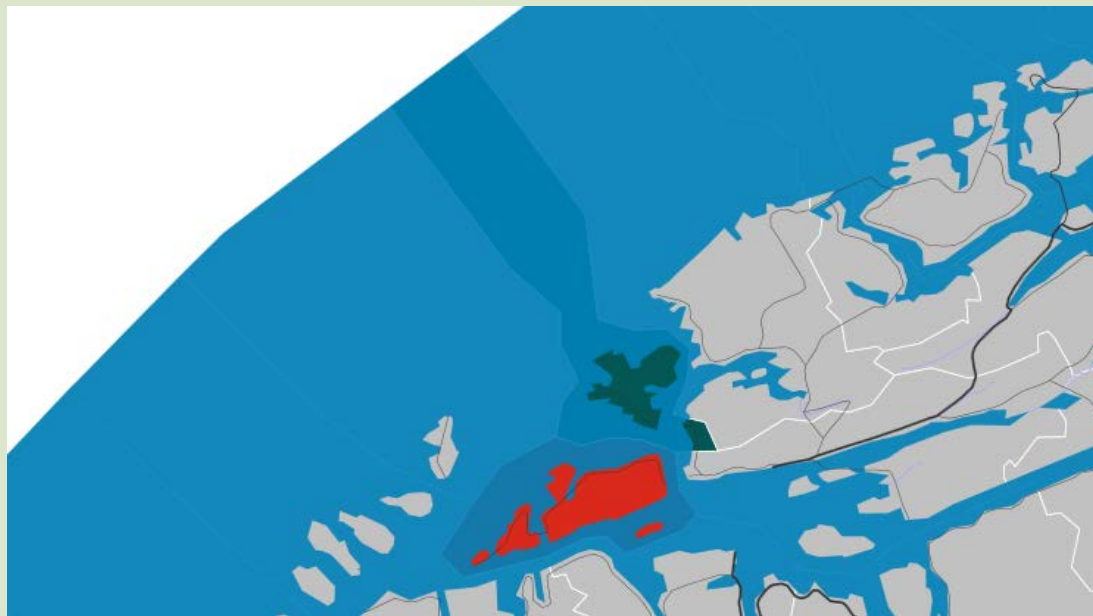
Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 10

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-104
Opphopningsindeks	21
Urbanitetskriterium	1 328
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	0
Inndelingstilskudd	12 837
Sum	1 246

- Beregningene viser at alternativ 10 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (1,3 mill. kr) og opphopningsindeks (21 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (104 000 kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i samme skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå + 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor ikke påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 12,837 mill. kr og består av et basistilskudd.

Alternativ 11:

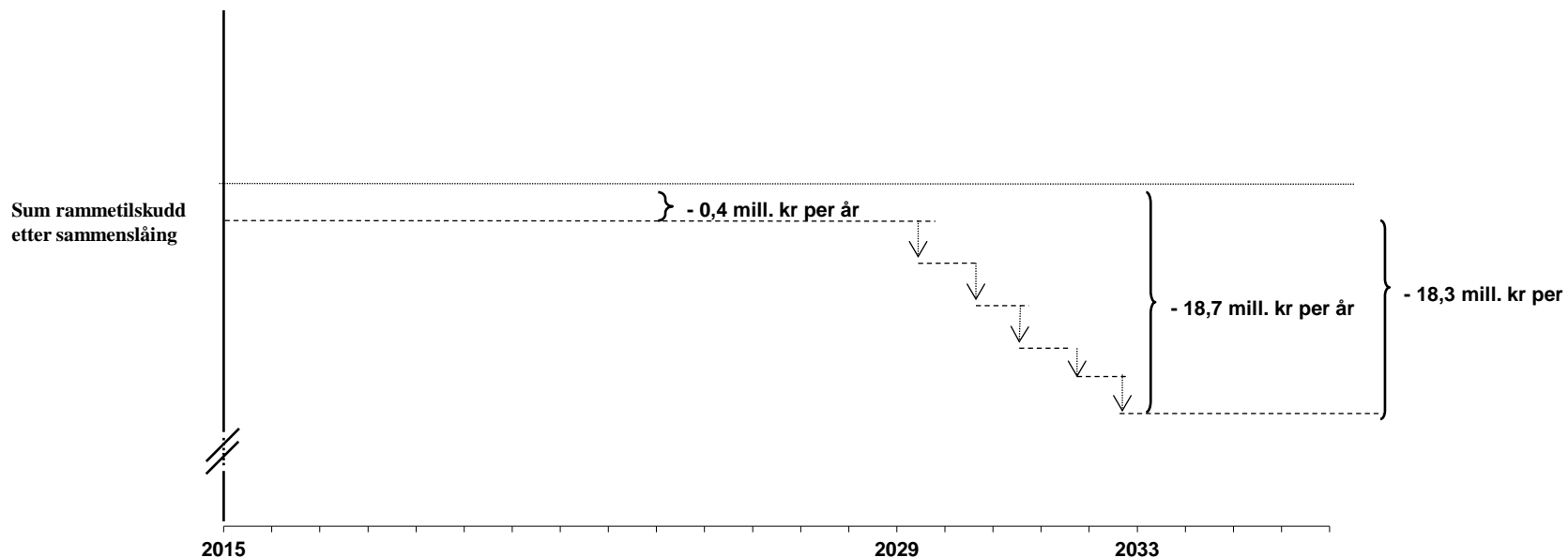
Midsund
+ Aukra

Alternativ 11) Midsund + Aukra

Frie inntekter pr år i mill. 2015-kr. Alternativ 11

Sum frie inntekter pr år før sammenslåing (A)	303,7
Frie inntekter pr år i 15 år etter sammenslåing (B)	303,3
Frie inntekter pr år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	285,0
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	-0,4
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-18,7

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 11

Alternativ 11) Midsund + Aukra

- Beregningene viser at alternativ 11 vil få redusert sitt rammetilskudd med 0,4 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør -0,1 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 18,7 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,9 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 5,9 mill. kr mindre enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,396 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 3,662 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 11) Midsund + Aukra

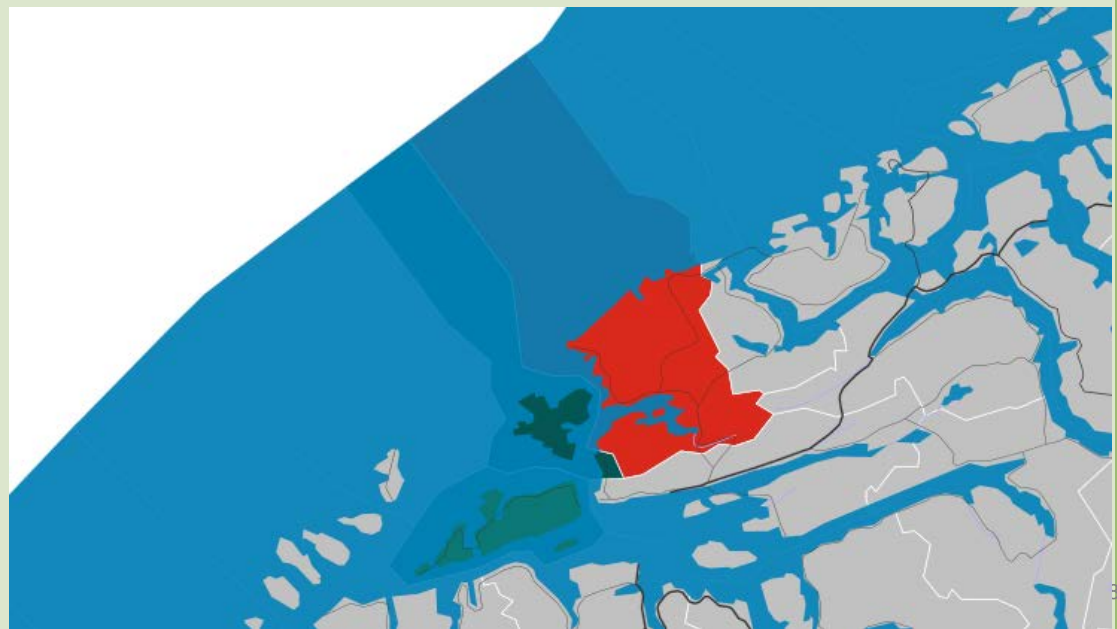
Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 11

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-98
Opphopningsindeks	11
Urbanitetskriterium	349
Basistillegg	-12 837
Netto inntektsutjevning	-659
Småkommunetilskudd	-5 475
Inndelingstilskudd	18 312
Sum	-396

- Beregningene viser at alternativ 11 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriene urbanitet (349 000 kr) og opphopningsindeks (11 000 kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (98 000 kr) og netto inntektsutjevning (5,5 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasse (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 18,312 mill. kr og består av et basistilskudd (ca. 12,8 mill. kr) og et småkommunetilskudd (ca. 5,5 mill. kr).

Alternativ 12:

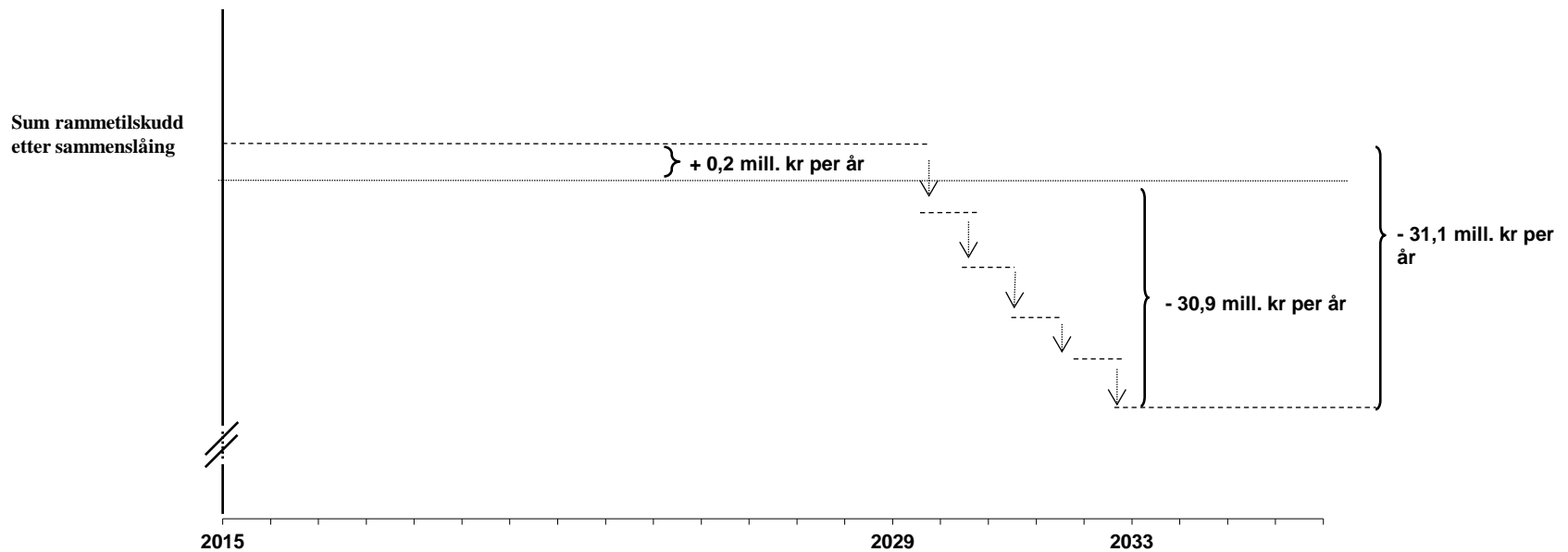
Midsund
+ Aukra
+ Fræna

Alternativ 12) Midsund + Aukra + Fræna

Frie inntekter pr. år i mill. 2015-kr. Alternativ 12

Sum frie inntekter pr. år før sammenslåing (A)	790,2
Frie inntekter pr. år i 15 år etter sammenslåing (B)	790,4
Frie inntekter pr. år fra og med år 20 etter sammenslåing (C)	759,3
Årlig effekt av sammenslåing de første 15 årene (B-A)	0,2
Årlig effekt av sammenslåing fra og med år 20 (C-A)	-30,9

Rammetilskuddsutvikling med og uten sammenslåing. Alternativ 12

Alternativ 12) Midsund + Aukra + Fræna

- Beregningene viser at alternativ 12 vil få økt sitt rammetilskudd med 0,2 mill. kr hvert år de første 15 årene etter sammenslåing. Dette utgjør 0,02 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- Når inndelingstilskuddet er ferdig trappet ned, vil kommunen være nede på et langsiktige tilskuddsnivå som ligger 30,9 mill. kr per år under det man mottok som enkeltkommuner. Dette utgjør -2,3 % i forhold til dagens brutto driftsinntekter.
- I perioden 2015-2029 vil den nye kommunen ha mottatt 3,3 mill. kr mer enn de selvstendige kommunene vil få i sum. Beregnet som 15 år à 0,217 mill. kr. Inndelingstilskuddet trappes deretter ned med 6,230 mill. kr per år i en femårsperiode.

Alternativ 12) Midsund + Aukra + Fræna

Endring i ulike tilskuddselement . Alternativ 12

Tilskuddselement	Endring i 1000 kr
Sone	0
Nabo	0
Netto virkning statlige/private skoler	-190
Opphopningsindeks	-80
Urbanitetskriterium	1 525
Basistillegg	-25 673
Netto inntektsutjevning	-1 038
Småkommunetilskudd	-5 475
Inndelingstilskudd	31 149
Sum	217

- Beregningene viser at alternativ 12 vil få en økning i den delen av rammetilskuddet som skriver seg fra kriteriet urbanitet (1,5 mill. kr). Netto virkning for elever i statlige og private skoler (190 000 kr), opphopningsindeks (80 000 kr) og netto inntektsutjevning (1,0 mill. kr) slår negativt ut på rammetilskuddet for den nye kommunen. Kommunene ligger i ulike skatteinntektsklasser (dvs. at de har et skatteinntektsnivå +/- 90 % av landsgjennomsnittet). En eventuell sammenslåing vil derfor påvirke inntektsutjevningen over rammetilskuddet.
- Inndelingstilskuddet er på 31,149 mill. kr og består av to basistilskudd (à ca. 12,8 mill. kr) og et småkommunetilskudd (ca. 5,5 mill. kr).

Oppsummering

Dokumentasjon av beregnet inndelingstilskudd (alternativ 1-12)

	Skattenivå 2015 (anslag)	Småkommune- tilskudd	Distriktstilskudd Sør-Norge	Basistillegg	Sum inndelingstilskudd
Molde	98,7 %			12 837	-
Vestnes	87,2 %		4 409	12 837	-
Rauma	90,3 %		3 181	12 837	-
Neset	93,0 %	5 475		12 837	-
Midsund	86,5 %	5 475		12 837	-
Aukra	93,3 %			12 837	-
Fræna	84,3 %			12 837	-
Eide	79,4 %			12 837	-
Gjemnes	85,5 %	5 475		12 837	-
Sunndal	95,8 %		8 235	12 837	-
1) ROR – 8 kommuner	92,1 %	10 950	7 590	89 859	108 399
2) Romsdalshalvøya - 7 kommuner	92,7 %	16 425		77 022	93 447
3) Midsund + Aukra + Fræna + Eide	85,2 %	5 475		38 511	43 986
4) Vestnes + Midsund + Aukra	88,8 %	5 475	4 409	25 674	35 558
5) Molde + Fræna + Eide	93,4 %			25 674	25 674
6) Neset + Sunndal	95,8 %	5 475	-2 026*	12 837	16 286
7) Vestnes + Rauma	88,8 %		2 610**	12 837	15 447
8) Molde + Fræna	94,7 %			12 837	12 837
9) Fræna + Eide	83,0 %			12 837	12 837
10) Molde + Aukra	98,0 %			12 837	12 837
11) Midsund + Aukra	90,8 %	5 475		12 837	18 312
12) Midsund + Aukra + Fræna	86,6 %	5 475		25 674	31 149

* =8 235 – 10 261 (ny kommune)

** =7 590 – 4 980 (ny kommune)

Oppsummering - effekter på overføringene fra inntektssystemet

- Tabellen ved siden av oppsummerer kortsiktige og langsiktige effekter ved sammenslåing for de ulike alternativene som vi har presentert foran. Beregningene viser at de tolv alternativene vil få en endring i rammetilskuddet hvert år de første 15 årene på mellom -4,2 mill (alternativ 5) og +3,3 mill. (alternativ 1).
- Inndelingstilskuddet kompensere for bortfall av basistillegg og regionaltilskudd over en periode på 20 år, med gradvis nedtrapping etter 15 år. Etter 20 år er rammetilskuddet nede på det nivået som skal gjelde på lang sikt.
- Beregningene viser at de tolv alternativene etter 20 år vil få en reduksjon i rammetilskuddet på mellom -105,1 mill. (alternativ 1) og -11,6 mill. (alternativ 10)
- Målt i % av dagens brutto driftsinntekter vil alternativ 4 og 11 få størst nedgang med -2,9 %, mens alternativ 10 og 8 vil få minst nedgang med hhv. -0,5 % og -0,6 %.
- For at kommunesammenslåing skal være økonomisk lønnsomt, må kommunene innen 20 år ha realisert et innsparingspotensial tilsvarende reduksjonen i rammetilskuddet.

Alt.	År 1-15		Etter år 20	
	I mill. kr	I % av brutto driftsinntekter	I mill. kr	I % av brutto driftsinntekter
1	3,3	0,1 %	-105,1	-2,1 %
2	-1,0	-0,02 %	-94,4	-2,3 %
3	1,3	0,1 %	-42,7	-2,7 %
4	0,1	0,01 %	-35,4	-2,9 %
5	-4,2	-0,1 %	-29,9	-1,0 %
6	0,6	0,1 %	-15,7	-1,6 %
7	1,0	0,1 %	-14,5	-1,3 %
8	-2,4	-0,1 %	-15,2	-0,6 %
9	0,8	0,1 %	-12,0	-1,3 %
10	1,2	0,1 %	-11,6	-0,5 %
11	-0,4	-0,1 %	-18,7	-2,9 %
12	0,2	0,02 %	-30,9	-2,3 %

Telemarkforskning

Konsesjonskraft

Bakgrunn

Kraftverkseier skal avstå inntil 10 prosent av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger. Kommunene sin rett til konsesjonskraft er derimot avgrensa til kommunenes behov for allmenn elektrisitetsforsyning. I kommuner med lavt folketall – men med store utbygginger – innebærer dette at fylkeskommunen får overført den overskytende mengden. En kommunesammenslåing mellom små kraftkommuner og kommuner med et større innbyggertall, innebærer et større behov for allmenn el-forsyning. En større del av konsesjonskraften vil dermed gå til den nye kommunen, mens fylket sin mengde blir tilsvarende redusert. På den måten kan en si at regelverket og regimet som er knyttet til fordelinga og uttak av konsesjonskraft, ikke er sammenslåingsnøytralt (Brandtzæg et. al 2011).

Konsesjonskraftmengde

- Tabellen nedenfor viser tall for konsesjonskraftmengde, alminnelig forbruk og overskytende konsesjonskraftmengde for kommunene i Molde-regionen som har konsesjonskraft. Alle tall er i GWh. Alminnelig el-forsyning er definert som alt forbruk av elektrisk energi til husholdning, jordbruk, bedrifter osv. unntatt kraftintensiv industri. Vi har fått oppgitt fra Romsdal regionråd at Molde, Rauma og Gjemnes har et høyere alminnelig el-forbruk enn mengden konsesjonskraft.
- Dermed er det kun Nesset kommune som ikke benytter hele konsesjonskraften de har krav på i egen kommune. Overskuddet av konsesjonskraften tilfaller fylkeskommunen.

Tabell: Konsesjonskraftmengde, allment forbruk og overskytende konsesjonskraft i kommunene. Tall fra 2015 og 2014 i GWh. Kilde: NVE og kommunene

Kommune	Konsesjonskraftmengde	Alminnelig el-forbruk	Overskytende konsesjonskraft
Molde	1,3	-	-
Rauma	32*	-	-
Nesset	86	47	39
Gjemnes	0,8	-	-
Sunndal	66	106	-

*Fra NVE har vi fått oppgitt at Rauma har konsesjonskraft tilsvarende 42 GWh. Denne saken er ikke endelig avgjort, og vi har derfor brukt 32 GWh som er situasjonen per i dag.

Dagens situasjon

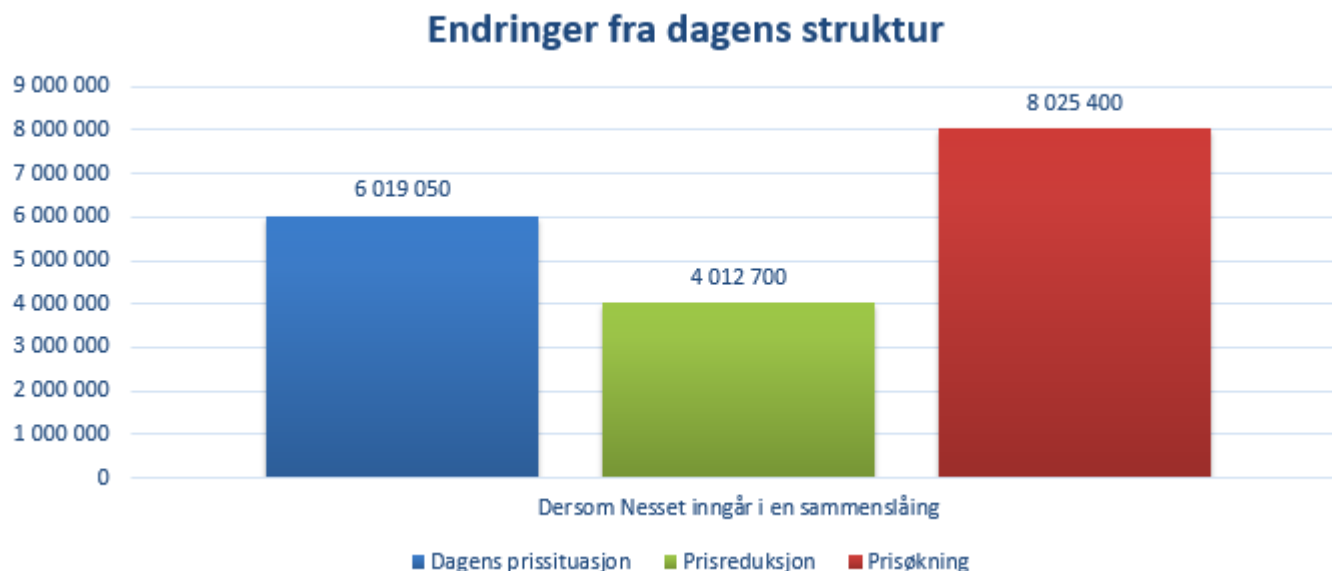
- Prisene i kraftmarkedet varierer. Vi har sett på dagens inntekter for de 5 kommunene med konsesjonskraft med en nettoppris på 15 øre/kWh (tilsvarende dagens nivå), 10 øre/kWh (dersom det blir reduksjon i prisen) og 20 øre/kWh (dersom det blir økning i prisen).
- Tabellen under viser inntekter fra konsesjonskraft i Molde-regionen ved uendret kommunestruktur.
- Vi gjør oppmerksom på at summen til Gjemnes og Molde har vært 0 de siste to årene på grunn av utbyggingskostnader/vedlikehold av eksisterende anlegg.

Tabell: Inntekter av konsesjonskraft i Nesset, Sunndal, Molde, Rauma og Gjemnes uten sammenslåing. Illustrert ved tre ulike prisnivå.

Inntekter i dag	Inntekter 15 øre	Inntekter 20 øre	Inntekter 10 øre
Nesset	7 050 000	9 400 000	4 700 000
Sunndal	9 937 650	13 250 200	6 625 100
Molde	188 100	250 800	125 400
Rauma	4 800 000	6 400 000	3 200 000
Gjemnes	121 650	162 200	81 100
Sum	16 987 650	29 463 200	14 731 600

Endring ved kommunesammenslåing

- Det er kun Nettet kommune som har overskudd av konsesjonskraft. Dermed vil, i alternativene Nettet inngår, en kommunesammenslåing føre til økte inntekter til en ny kommune. Figuren under illustrerer veksten i inntekter fra dagens nivå ved ulike priser.
- Alternativene som vil få en vekst i inntekter fra konsesjonskraft er:
 - Alternativ 1: Hele ROR
 - Alternativ 2: Romsdalshalvøya
 - Alternativ 6: Nettet + Sunndal*

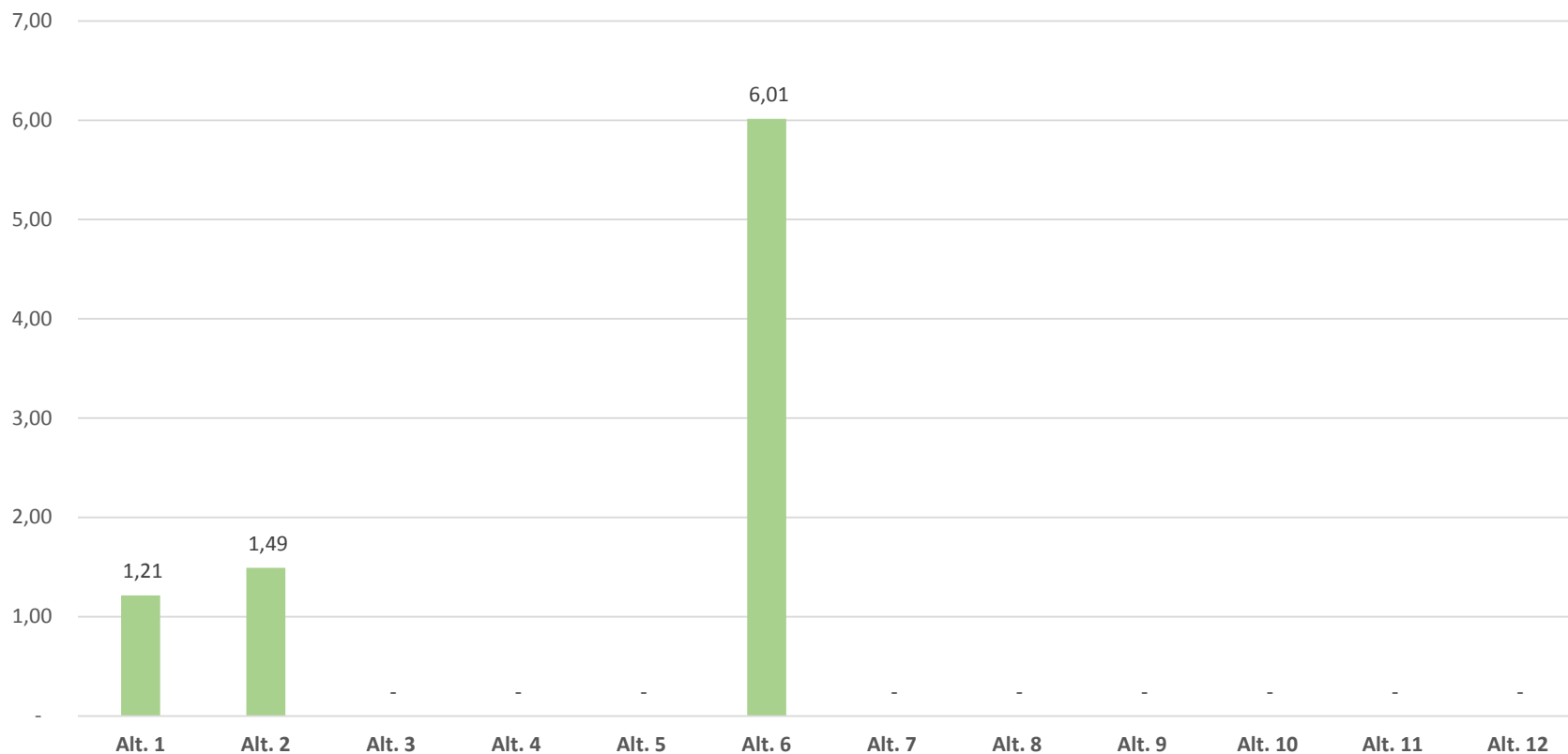

* Alternativet med Nettet og Sunndal vil ha et alminnelig el-forbruk som ligger rett i overkant av konsesjonskraftmengden

Endringer i konsesjonskraft ved ulike alternativ

(i % av brutto driftsinntekter)

Figuren under viser endringer i konsesjonskraft i % av brutto driftsinntekter for alternativene 1, 2 og 6, det vil si alternativene der Nesset kommune inngår. Det er tatt utgangspunkt i en nettopris på 15 øre/kWh.

Merknad om konsesjonskraft

- Det er verdt å merke seg at økte inntekter fra konsesjonskraft ikke blir avregna mot noen av ordningene innenfor inntektssystemet (rammeoverføringene utenom skjønnsmidler). Men bevilgningen av skjønnsmidler fra fylkesmannen kan derimot tenkes å bli redusert i lys av en eventuell kommunesammenslåing som har medført vesentlig bedre inntektsforutsetninger. Om det i framtiden vil gjøres endringer i inntektssystemet som har konsekvenser for konsesjonskraftsinntektene er selvsagt også en usikkerhet, men enn så lenge har vi tatt utgangspunkt i dagens regelverk når vi har sett på konsekvensene for konsesjonskraftsinntektene som følge av kommunesammenslåinger.

Andre inntekter knyttet til kraft mm.

- Romsdal regionråd har også etterspurt en oversikt fra den enkelte kommune over inntekter knyttet til kraftproduksjon og eiendomsskatt. Denne informasjon er samlet i matrisen på neste side.
- Som vi skal se senere i rapporten, så har kommunene ulike regimer når det gjelder eiendomsskatt. Dette må harmoniseres ved en kommunesammenslåing og kan slik sett endre inntektsnivået i en sammenslått kommune. Det er derimot nærliggende å anta at en kommune som har betydelige inntekter fra eiendomsskatt på verker og bruk knyttet til kraftverk, enkeltbedrifter eller annet fortsatt vil velge å ha en makssats på 7 promille for eiendomsskatt på verker og bruk etter en sammenslåing.
- Når det gjelder inntekter knyttet til kraft, med unntak av konsesjonskraft som vist ovenfor, så vil inntektsnivået være det samme etter en kommunesammenslåing. Men inntektene vil selvsagt deles på flere innbyggere. Slik sett kan matrisen på neste side vise hva enkeltkommuner vil bringe til «boet» ved en eventuell kommunesammenslåing.

Andre inntekter knyttet til kraft mm.

(Alle tall i 1000 kroner)

	Molde	Aukra	Midsund	Vestnes	Rauma	Fræna	Eide	Nesset	Gjemnes	Sunnal
Arlige inntekter knyttet til konsesjonsavgift	72	-	-	-	1653	-	-	7878	29	3024
Arlige inntekter knyttet til naturressursskatt	0	-	-	-	3964	-	-	11888	-	14694
Grunnkapital (bundet) næringsfond/ kraftfond	1700 ¹	20000 ⁴	589	-	7100	-	550	-	1841 ⁹	-
Årlig beløp som tilføres næringsfond/ kraftfond (årlige konsesjonsavgifter + renter av kapital)	72	60000 ⁵	10	-	1860	650	-	7878	-	3024
Eiendomsskatt i 2015										
- Verker og bruk	2 481	178000	-	474	12328 ⁶	27300	-	14078 ⁷	1200	80400 ¹¹
- Næringseiendom	-2	-	-	1392	3769	4000	-	- ⁸	1200	2986
- Boliger og fritidsboliger	83 632	-	-	7211	6150	18600	-	- ⁸	7042	5152
Konsesjonskraftsinntekter (beregnet av TF ved en nettoppris på 15 øre/kWh)	0 ³	-	-	-	4800	-	-	7050	0 ¹⁰	9937

¹Kommunalt næringsfond 1 291 + konsesjonsavgiftsfond Istad-vassdraget 409

²Inkludert i summen for boliger og fritidsboliger

³Har ikke mottatt konsesjonskraft de siste 2 årene, men har i snitt hatt inntekter på 130 de siste 10 årene

⁴Avsetning ca. 20 mill. til generelt disposisjonsfond.

⁵Årlig avsetning til fond for fastlandsløsning - dette er ikkje eit bunde fond.

⁶Rauma er eiendomsskatt fra verker og bruk i hovedsak knyttet til kraftanleggene

⁷2014-tall

⁸Nesset har utvidet eiendomsskatten fra 2015 til å gjelde næringsseiendommer, boliger og fritidsboliger. I budsjettet er det lagt inn en økt inntekt på 8 mill., men grunnlagsmateriale for beregning er ikke klart og tildeling av skjønnstilskudd fra fylkesmannen ang. arbeidsgiveravgift vil kunne redusere behovet for eiendomsskatt noe. Anslått inntekt på 6 – 6,5 millioner i 2015 på denne delen av eiendomsskatten.

⁹Gjemnes sitt næringsfond er statlige overføringer (balanseført) pr. 31.12.2014, eks. næringsretta utviklingsmidler (RDA- midler)

¹⁰Gjemnes har ikke fått utbetalt konsesjonskraft de to siste årene pga. utbyggingskostnader/ vedlikehold av eksisterende anlegg

¹¹Sunnal er eiendomsskatt fra verker og bruk i hovedsak knyttet til Hydro Sunndal

Andre økonomiske effekter

Øvrige statstilskudd og øremerkede tilskudd

- I tillegg til frie inntekter mottar kommunene en rekke statlige tilskudd inkl. kompensasjonsordninger som ikke omfattes av rammeoverføringene (inntektssystemet). Det vil f.eks. gjelde:
 - Integreringstilskudd
 - Tilskudd ressurskrevende tjenester
 - Kompensasjonstilskudd (rente- og avdragsrefusjon) for investeringer knyttet til handlingsplanen for eldreomsorg og opptrappingsplanen for psykisk helse
 - Rentekompensasjon skoleanlegg, skolebygg, svømmeanlegg og kirkebygg
 - Kompensasjon renter og avdrag for investeringer fra gjennomføringen av reform '97
 - Momskompensasjon
- Barnehagemidlene ble innlemmet i rammetilskuddet f.o.m. 2011 og fordeles etter den generelle kostnadsnøkkelen.
- Generelt kan det forventes at de nevnte tilskuddene og overføringspostene vil være sammenslåingsnøytrale.

Sone for arbeidsgiveravgift og distriktpolitisk virkeområde

- En sammenslåing vil også reise problemstillinger avhengig av om kommunene ligger i ulike soner når det gjelder arbeidsgiveravgiftssats og distriktpolitisk virkeområde.
 - En sammenslått kommune *kan* få kompensert eventuelt høyere arbeidsgiveravgift. Regjeringen vil komme med nærmere avklaring.
 - En sammenslått kommune *vil* få kompensert eventuelt redusert distriktstilskudd over inndelingstilskuddet – og vil således ikke ha noen betydning de 15 første årene etter en sammenslåing.
- Regional- og distriktpolitiske ordninger som differensiert arbeidsgiveravgift og bedriftsstøtte er definert gjennom ulike virkeområder. Til grunn for inndelingen av det distriktpolitiske virkeområdet ligger det en vurdering av hvilke deler av landet som har spesielle utfordringer i forhold til distrikts- og regionalpolitiske mål om bosetting og verdiskaping.
 - Differensiert arbeidsgiveravgift innebærer at landet er delt inn i ulike arbeidsgiveravgiftssoner, hvor det betales lavere satser i distriktene enn i sentrale strøk. Ordningen er delt i sju arbeidsgiveravgiftsoner hvor satsene varierer fra 14,1 % i sentrale strøk til 0 % i Finnmark og Nord-Troms.
 - Virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte bestemmer hvor offentlige myndigheter (stat, fylkeskommuner, kommuner og deres underliggende virksomheter) kan gi støtte til næringsvirksomhet.

Sone for arbeidsgiveravgift og distriktpolitisk virkeområde

- De aktuelle kommunene befinner seg i ulike soner for differensiert arbeidsgiveravgift per 2014 (jf. tabellen). To av kommunene er plassert i sone 1, mens fire av kommunene er plassert i sone 1a og fire kommuner i sone 2.
- Alle kommunene, med unntak av Molde, Aukra og Fræna, er innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte per 1.7.2014.
- Distriktsindeksen er et uttrykk for hvor store distriktsutfordringer en kommune har, sammenliknet med andre kommuner. Departementet har i distriktsindeksen vurdert hvordan faktorer som befolkningsstruktur og –utvikling, situasjonen i arbeidsmarkedet og inntektsnivå har forandret seg over tid. Indeksen har verdi fra 0-100, og jo lavere verdi jo større distriktsutfordringer. Nesset har lavest indeks med 33, mens Molde har høyest indeks med 68.
 - Tildeling av distriktstilskudd Sør-Norge gjennom inntektssystemet tar utgangspunkt i distriktsindeksen (0-46). I 2015 kvalifiserer Vestnes, Rauma og Sunndal til dette tilskuddet.

Oversikt over sone for arbeidsgiveravgift og distriktpolitisk virkemiddelområde. Kilde: KMD

	Sone for arbeidsgiveravgift	Innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte	Distriktsindeks 2013
Molde	1	Nei	68
Vestnes	2	Ja	41
Rauma	2	Ja	43
Nesset	2	Ja	33
Midsund	1a	Ja	49
Aukra	1a	Nei	66
Fræna	1	Nei	57
Eide	1a	Ja	56
Gjemnes	1a	Ja	54
Sunndal	2	Ja	27

Landbrukstilskudd

- Innenfor landbruket er det forskjellige soner for distriktstilskudd for melk, kjøtt og areal- og kulturlandskapstilskudd. Høyere sonenummer gir høyere tilskudd. Ut fra erfaringer med tidligere kommunesammenslåinger vil ikke en kommunesammenslåing ha betydning for soneinndelingen for kjøtt og melk. Her følger ikke soneinndelingen alltid kommunegrensene. Det gjør derimot areal- og kulturlandskapstilskuddet. Dersom de aktuelle kommunene hadde ligget i ulike soner her, ville det ha utløst behov for nærmere avklaringer av soneplasseringen, fordi endringer av soneplasseringen kan påvirke bøndernes inntektsgrunnlag.
 - I forbindelse med sammenslåingen av Mosvik og Inderøy var det behov for slike avklaringer fordi kommunene var plassert i ulike soner. Utfordringene ble spilt inn overfor landbruksdepartementet som tok spørsmålet opp med ansvarlige parter for å få en avklaring. Resultatet av dette ble at eksisterende soneinndeling ble opprettholdt for den nye kommunen.
- I og med at de aktuelle kommunene ligger i samme sone i dag, vil ikke dette være en aktuell problemstilling her.

Soner for landbrukstilskudd. Kilde: Teknisk jordbruksavtale 2014-2015

	Sone distriktstilskudd		Areal- og kulturlandskapstilskudd
	Melk	Kjøtt	
Molde	D	2 (3)	5
Vestnes	D	2	5
Rauma	D (E)	2 (3)	5
Neset	D	2 (3)	5
Midsund	D	3	5
Aukra	D	2	5
Fræna	D	2	5
Eide	D	2	5
Gjemnes	D	2 (3)	5
Sunndal	D	2 (3)	5

Eiendomsskatt

- En sammenslått kommune kan naturligvis ikke praktisere utskriving av eiendomsskatt lik «summen av» de gamle kommunene sin praksis.
- Eiendomsskatten kan gjelde hele kommunen eller avgrensede områder som er «utbygd på byvis». Etter § 3 i eiendomsskatteloven er det fire hovedalternativ for avgrensning av eiendomsskatt:
 - a. Eiendomsskatt i hele kommunen
 - b. Eiendomsskatt i klart avgrensede områder som er utbygd helt eller delvis på byvis
 - c. Eiendomsskatt på bare verk og bruk
 - d. Eiendomsskatt på næringseiendom
 - e. Alternativ b + c
 - f. Alternativ b + d
 - g. Alternativ a, unntatt alternativ d

Eiendomsskatt

- Det er ikke bare områdene som eiendomsskatten blir skrevet ut for som må harmoniseres, også nivået/takstgrunnlaget på eiendomsskatten må harmoniseres ved en kommunesammenslåing. Eiendomsskatten skal være minst 2 promille og maks 7 promille av takstgrunnlaget. Tabellen under viser praksis for eiendomsskatt i de aktuelle kommunene og nivået på kommunenes inntekter fra eiendomsskatt.
- Molde, Vestnes, Rauma, Gjemnes og Eide har eiendomsskatt i hele kommunen, mens Nesset, Aukra og Fræna har eiendomsskatt kun på verk og bruk. Midsund og Eide har ikke innført eiendomsskatt.
 - * Nesset, Aukra og Fræna har innført eiendomsskatt i hele kommunen fra 2015 (=rapporteringsåret + 1).
- Aukra har høyest inntekter fra eiendomsskatt, med 38,3 prosent av brutto driftsinntekter i 2013.

Oversikt over praksis for eiendomsskatt og nivået i 2013. Kilde: KOSTRA

	Hele kommunen	Kun på verk og bruk	Annen eiendom (1000 kr)	Boliger og fritidseiendommer (1000 kr)	Eiendomsskatt totalt (1000 kr)	Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter
Molde	x		3 205	66 167	69 372	3,5 %
Vestnes	x		1 749	6 829	8 578	1,5 %
Rauma	x		16 179	5 464	21 643	3,9 %
Nesset		x	13 742	0	13 742	5,2 %
Midsund			0	0	0	0,0 %
Aukra		x	181 759	0	181 759	38,3 %
Fræna		x	27 323	0	27 323	4,0 %
Eide			0	0	0	0,0 %
Gjemnes	x		2 342	7 360	9 702	4,6 %
Sunndal	x		79 294	7 952	87 246	11,8 %

Kommunal prissetting

- En annen problemstilling er at kommunene har ulike priser på kommunale tjenester. Dette kan være alt fra SFO-satser til kommunale avgifter. Sentrale spørsmål vil være om en kommunesammenslåing medfører høyere priser og avgifter i en av de «gamle» kommunene. Er forskjellene store eller vil det være relativt enkelt å harmonisere prissettingen?
- Prissettingen av tjenestene varierer mellom kommunene, og satsene må bli harmonisert i en ny kommune.
- Nesset har lavest foreldrebetaling for en SFO-plass, mens foreldrebetalingen er høyest i Vestnes (jf. tabellen). Årsgebyr for vann varierer fra 1 579 kr i Molde til 7 144 kr i Gjemnes. Eide har høyest årsgebyr på avløp på 3 849 kr, mens Gjemnes har høyest årsgebyr på avfall på 3 478 kr.

Eksempel på kommunale satser for aktuelle kommuner.
Kilde: KOSTRA

	Foreldre- betaling SFO: (20t)	Årsgebyr		
		Vann	Avløp	Avfall
Molde	2 061	1 579	1 685	3 056
Vestnes	2 402	..	2 611	2 650
Rauma	1 936	2 091	2 869	2 724
Nesset	1 250	3 579	1 566	2 543
Midsund	..	2 234	3 468	3 274
Aukra	1 840	2 875	2 911	3 175
Fræna	1 764	3 040	2 790	3 127
Eide	2 105	2 108	3 849	3 220
Gjemnes	2 142	7 144	3 060	3 478
Sunndal	1 017	2 584	2 160	2 783

Demografiske endringer

Demografi og kommuneøkonomi

- Kommunene har ansvaret for blant annet barnehage, grunnskole og pleie- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene i stor grad påvirkes av den demografiske utviklingen. Innbyggertallsutvikling og alderssammensetning har stor betydning for nivået på de statlige rammeoverføringene. Meningen er at rammetilskuddet skal reflektere at de ulike aldersgruppene ikke koster kommunekassa det samme. Yrkesaktive menneske klarer seg i hovedsak selv, mens de yngste skal ha barnehage og skoleplass. De eldste gir kostnader på helse- og omsorgstjenestene. Samtidig er det ikke sikkert at en kommune får reduserte kostnader i tjenestetilbudet på grunn av demografiske endringer. Kommunen vil da oppleve at det blir mindre penger til rådighet.

Prosentandel av befolkningen i ulike aldersgrupper per 1.1.2014. Kilde: SSB

- Kommunene i Romsdal har generelt en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet (jf. tabellen).
- For de ti kommunene samlet utgjorde andelen eldre over 67 år 15,7 prosent av befolkningen pr. 1.1.2014. Tilsvarende andel for landet var 13,7 prosent.

	0-5 år	6-15 år	16-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	0-66 år	Over 67 år
Molde	6,8	11,7	66,8	9,9	3,9	1,0	85,3	14,7
Vestnes	6,2	11,6	66,6	10,7	3,9	1,0	84,3	15,7
Rauma	7,0	11,6	63,4	11,0	5,4	1,6	82,0	18,0
Nesset	5,7	12,0	64,6	11,5	4,8	1,5	82,2	17,8
Midsund	7,3	13,9	60,6	10,9	5,8	1,4	81,9	18,1
Aukra	7,5	14,1	62,5	10,5	4,3	1,1	84,1	15,9
Fræna	7,2	13,4	65,2	10,0	3,2	1,0	85,9	14,1
Eide	7,7	14,2	63,8	9,3	4,0	1,0	85,7	14,3
Gjemnes	6,0	13,8	63,5	10,9	4,4	1,3	83,3	16,7
Sunndal	5,3	11,8	65,6	11,0	5,1	1,3	82,7	17,3
Sum alle	6,7	12,3	65,4	10,3	4,2	1,1	84,3	15,7
Hele landet	7,4	12,1	66,9	9,4	3,5	0,8	86,4	13,7
Alt. 1	6,9	12,3	65,4	10,2	4,1	1,1	84,6	15,4
Alt. 2	6,9	12,6	65,4	10,1	3,9	1,0	84,9	15,1
Alt. 3	7,4	13,7	64,0	10,0	3,8	1,0	85,1	14,9
Alt. 4	6,7	12,7	64,4	10,7	4,3	1,1	83,8	16,2
Alt. 5	7,0	12,3	66,1	9,9	3,7	1,0	85,5	14,5
Alt. 6	5,4	11,8	65,3	11,1	5,0	1,3	82,6	17,4
Alt. 7	6,6	11,6	64,9	10,9	4,7	1,3	83,1	16,9
Alt. 8	6,9	12,1	66,4	9,9	3,7	1,0	85,4	14,6
Alt. 9	7,3	13,6	64,8	9,8	3,4	1,0	85,8	14,2
Alt. 10	6,9	11,9	66,3	10,0	3,9	1,0	85,1	14,9
Alt. 11	7,4	14,0	61,8	10,6	4,9	1,2	83,2	16,8
Alt. 12	7,3	13,6	64,0	10,2	3,8	1,1	84,9	15,1

Demografi og kommuneøkonomi

- I forbindelse med konsultasjonsmøtene mellom staten og kommunesektoren om kommende års statsbudsjett legger teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) fram beregninger om hvordan den demografiske utviklingen antas å påvirke kommunesektorens utgifter. I statsbudsjettet for 2015 har TBU beregnet at kommunesektoren kan få merutgifter på om lag 2,5 mrd. kr i 2015 som følge av den demografiske utviklingen. KMD har anslått at om lag 2,1 mrd. kr av disse merutgiftene må dekkes av veksten i frie inntekter. Anslagene er basert på uendret standard, dekningsgrad og effektivitet i tjenesteytingen, og er et uttrykk for hva det vil koste kommunesektoren å bygge ut tjenestetilbudet for å holde tritt med befolkningsutviklingen.
- Flere 0-15-åringer trekker isolert sett i retning av økte utgifter til barnehage og grunnskole. Flere eldre i aldersgruppen 67-79 år og over 90 år bidrar isolert sett til økte utgifter til pleie- og omsorgstjenesten, mens færre eldre i alderen 80-89 år trekker i motsatt retning.
- Med utgangspunkt i TBUs beregningsopplegg knyttet til den demografiske utviklingen, har vi beregnet framtidige «demografikostnader» for de ti kommunene hver for seg og for de tolv ulike sammenslåingsalternativene.
- Mer- og mindreutgiftene vil gjenspeiles gjennom endret rammetilskudd og vil slik sett gi en indikasjon på hvilke økonomiske rammebetingelser en kommune vil ha for å håndtere befolkningsvekst og merkostnader knyttet til dette.

Beregnete demografikostnader 2015-2030

Beregnete mer- og mindretgifter i 2015 knyttet til den demografiske utviklingen. Kilde: TBU/beregninger ved Telemarksforsking

	0-5 år	6-15 år	16-18 år	19-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	Sum	Sum ekskl 16-18 år
Molde	4,3	1,9	-9,8	2,7	5,8	3,6	-2,5	5,9	15,8
Vestnes	0,4	0,3	-2,8	0,0	2,5	-2,1	-0,4	-2,2	0,5
Rauma	-0,7	2,6	-4,1	-0,3	1,6	-1,8	0,8	-1,9	2,2
Nesset	-0,4	-1,3	0,0	-0,5	1,6	0,2	0,8	0,4	0,4
Midsund	0,3	-1,2	1,0	0,0	0,9	-0,3	0,4	1,1	0,1
Aukra	-0,5	-0,4	2,0	-0,1	1,9	0,3	0,4	3,6	1,6
Fræna	0,1	1,9	-2,2	0,5	1,6	2,1	0,4	4,5	6,7
Eide	-0,4	0,7	-0,4	0,0	1,0	0,2	-0,4	0,7	1,1
Gjemnes	-0,9	-0,7	2,4	-0,7	1,6	0,0	1,3	2,9	0,5
Sunndal	-1,8	0,4	-3,3	-0,5	0,1	2,0	-0,8	-4,0	-0,7

Beregnete mer- og mindretgifter i 2015-2030 knyttet til den demografiske utviklingen. Kilde: TBU/beregninger ved Telemarksforsking

	0-5 år	6-15 år	16-18 år	19-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	Sum	Sum ekskl 16-18 år
Molde	38,8	88,2	-13,2	25,0	77,5	114,0	21,3	351,7	364,9
Vestnes	6,4	8,7	-16,1	-1,5	20,4	30,1	5,8	53,7	69,9
Rauma	-10,0	-2,2	-1,4	-5,0	17,8	21,9	-7,1	14,1	15,4
Nesset	1,4	-4,6	-3,9	-4,6	7,7	11,2	2,9	10,1	14,0
Midsund	3,4	-1,2	-0,6	2,4	3,6	2,5	0,4	10,6	11,2
Aukra	3,1	1,6	1,0	5,3	5,7	14,3	0,0	31,0	30,0
Fræna	12,1	11,4	1,0	8,5	24,8	53,8	5,8	117,5	116,5
Eide	-0,3	-1,6	-1,0	2,4	10,2	11,4	1,3	22,4	23,3
Gjemnes	-2,2	-17,2	0,2	-3,6	8,1	15,3	-2,9	-2,3	-2,5
Sunndal	1,2	-13,6	-16,3	-6,9	24,2	16,5	5,8	10,8	27,1

Oppsummering demografikostnader

- I 2015 er samtlige kommuner, med unntak av Sunndal, anslått å få økte demografikostnader.
- Fra 2015-2020 er Molde, Vestnes, Midsund, Aukra, Fræna og Eide anslått å få økte demografikostnader, mens Rauma, Nesset, Gjemnes og Sunndal er anslått å få reduserte demografikostnader.
- I perioden 2015 til 2030 er samtlige kommuner, med unntak av Gjemnes, anslått å få økte demografikostnader. Molde er anslått å få økte demografikostnader på om lag 365 mill. kr i denne perioden, mens Gjemnes er anslått å få reduserte demografikostnader på 2,5 mill. kr.
- Målt i prosent av dagens inntektsnivå er Molde og Fræna anslått å få økte kostnader tilsvarende hhv. 18,5 % og 17,1 %, mens Gjemnes er anslått å få reduserte kostnader tilsvarende -1,2 %.
- Alternativ 5 og 8 er anslått å gi økte kostnader tilsvarende hhv. 17,3 % og 18,1 % av dagens inntektsnivå, mens alternativ 6 er anslått å få lavest kostnader - tilsvarende 4,1 % av dagens inntektsnivå.

	2015	2015-2020	2015-2030	2015-30 i % av dagens brutto driftsinntekter
Molde	15,8	113,6	364,9	18,5 %
Vestnes	0,5	20,1	69,9	12,0 %
Rauma	2,2	-1,0	15,4	2,8 %
Nesset	0,4	-2,3	14,0	5,3 %
Midsund	0,1	2,5	11,2	6,4 %
Aukra	1,6	7,8	30,0	6,3 %
Fræna	6,7	33,2	116,5	17,1 %
Eide	1,1	7,3	23,3	9,0 %
Gjemnes	0,5	-9,1	-2,5	-1,2 %
Sunndal	-0,7	-6,3	27,1	3,7 %
Alt. 1	28,3	181,3	645,2	13,0 %
Alt. 2	26,1	153,2	557,4	13,8 %
Alt. 3	9,4	50,9	181,0	11,4 %
Alt. 4	2,2	30,4	111,1	9,0 %
Alt. 5	23,5	154,1	504,7	17,3 %
Alt. 6	-0,2	-8,6	41,1	4,1 %
Alt. 7	2,7	19,1	85,3	7,5 %
Alt. 8	22,4	146,8	481,4	18,1 %
Alt. 9	7,7	40,6	139,8	14,9 %
Alt. 10	17,3	121,4	394,9	16,1 %
Alt. 11	1,7	10,4	41,2	6,3 %
Alt. 12	8,4	43,6	157,7	11,9 %

Mulige effektiviseringsgevinster ved sammenslåing

Mulige effektiviseringsgevinster ved sammenslåing

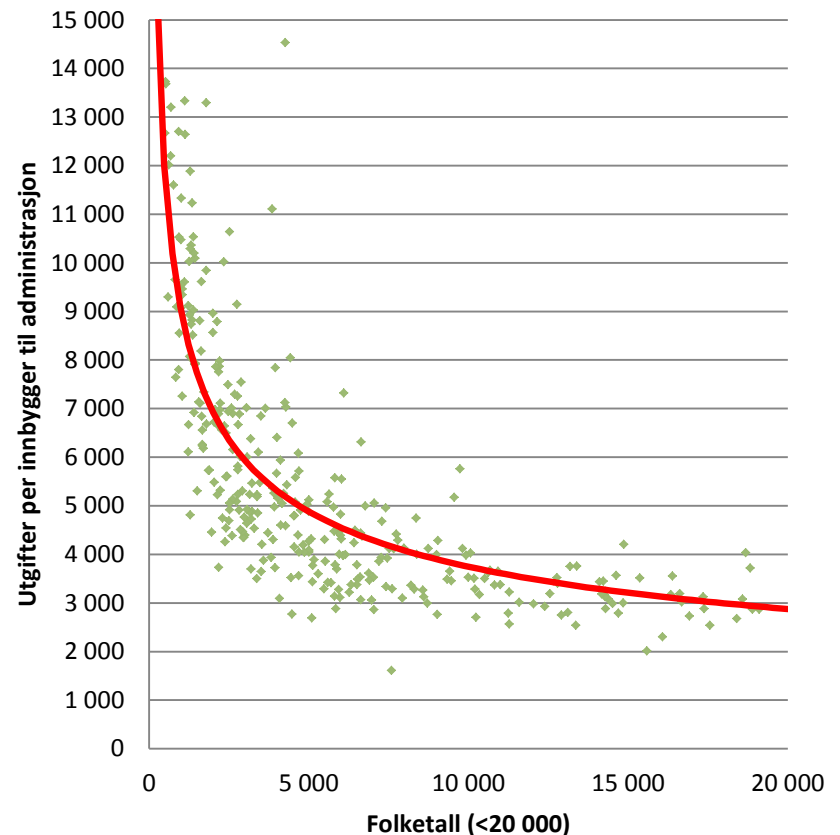
- Det vil være flere faktorer som avgjør hvilke og hvor mye effektiviseringsgevinster det er mulig å ta ut ved en kommunesammenslåing. I det videre har vi sett på innsparingspotensial på administrasjon og mulige effektiviseringsgevinster innenfor tjenesteproduksjon.

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Det er klart at en kommunesammenslåing også kan gi grunnlag for å hente ut stordriftsfordeler gjennom mer effektiv administrasjon og tjenesteproduksjon. Erfaringene fra tidligere kommunesammenslåinger viser at det er størst effektiviseringspotensiale knyttet til administrasjon. Dette fordi man gjennom en sammenslåing får én administrativ og politisk organisasjon, og unngår dermed doble funksjoner, oppgaver, rutiner og systemer på ulike områder.
- De minste kommunene har klart høyere utgifter pr. innbygger, noe som viser at det er et klart effektiviseringspotensial i å slå sammen små kommuner (jf. figur). Når man nærmer seg kommunestørrelser på 15-20 000 tusen innbyggere, ser vi at stordriftsfordelene knyttet til administrasjon i stor grad er realisert.

Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2013. Kilde: KOSTRA

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Vi har ikke foretatt noen detaljert vurdering av effektiviseringspotensialet på administrasjon, noe som ville krevd at vi konkret gikk inn i den enkelte kommune og vurderte hver enkelt stilling og måten kommunene er organisert på. Vi har derfor heller forsøkt å finne fram til mulige innsparingsgevinster ved å analysere KOSTRA-data fra 2013. Dette vil være en metode som gir et bilde av mulige innsparingsgevinster. Vår definisjon av «administrasjonsutgifter» i denne analysen er netto driftsutgifter på følgende KOSTRA-funksjoner: 100 Politisk styring, 110 Kontroll og revisjon, 120 Administrasjon, 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen og 130 Administrasjonslokaler.

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 1

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 1 (ROR).
- Molde har i dag desidert lavest administrasjonskostnader av de 8 kommunene (3 230 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 58 mill. kr sammenlignet med summen for dagens åtte kommuner.
- De 8 kommunene har per i dag om lag 17 mill. kr lavere administrasjonsutgifter enn landsgjennomsnittet.
- Vi sammenligner også alternativ 1 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Ålesund bruker på administrasjon er på mellom 49 og 63 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Molde	26 048	3 230	84 135
Vestnes	6 615	4 302	28 458
Rauma	7 453	4 311	32 130
Nesset	3 001	6 615	19 852
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Fræna	9 720	4 042	39 288
Eide	3 471	4 780	16 591
Sum	61 721	4 168	257 226
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Ålesund	45 747	3 147	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Molde			57 867
Landsgjennomsnittet			17 440
Kristiansund			48 733
Ålesund			62 990

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 2

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 2 (Romsdalshalvøya).
- Molde har i dag desidert lavest administrasjonskostnader av de 7 kommunene (3 230 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 47 mill. kr sammenlignet med summen for dagens sju kommuner.
- De 7 kommunene har per i dag om lag 15 mill. kr lavere administrasjonsutgifter enn landsgjennomsnittet.
- Vi sammenligner også alternativ 2 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Ålesund bruker på administrasjon er på mellom 40 og 52 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Molde	26 048	3 230	84 135
Neset	3 001	6 615	19 852
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Fræna	9 720	4 042	39 288
Eide	3 471	4 780	16 591
Gjemnes	2 565	5 070	13 005
Sum	50 218	4 175	209 643
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Ålesund	45 747	3 147	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Molde			47 439
Landsgjennomsnittet			14 546
Kristiansund			40 007
Ålesund			51 607

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 3

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 3 (Midsund + Aukra + Fræna + Eide).
- Fræna har i dag lavest administrasjonskostnader av de 4 kommunene (4 042 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 17 mill. kr sammenlignet med summen for dagens fire kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 20 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 3 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Molde bruker på administrasjon er på mellom 30 og 33 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Fræna	9 720	4 042	39 288
Eide	3 471	4 780	16 591
Sum	18 604	4 980	92 652
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Molde	26 048	3 230	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Fræna			17 455
Landsgjennomsnittet			20 375
Kristiansund			29 808
Molde			32 561

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 4

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 4 (Vestnes + Midsund + Aukra).
- Vestnes har i dag lavest administrasjonskostnader av de 3 kommunene (4 302 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 13 mill. kr sammenlignet med summen for dagens tre kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 18 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 4 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Fræna og Kristiansund bruker på administrasjon er på mellom 16 og 24 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Vestnes	6 615	4 302	27 929
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Sum	12 028	5 379	64 701
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Fræna	9 720	4 042	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Vestnes			12 956
Landsgjennomsnittet			17 972
Fræna			16 084
Kristiansund			24 070

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 5

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 5 (Molde + Fræna + Eide).
- Molde har i dag lavest administrasjonskostnader av de 3 kommunene (3 230 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 13 mill. kr sammenlignet med summen for dagens tre kommuner.
- De 3 kommunene har lavere administrasjonsutgifter enn landsgjennomsnittet.
- Vi sammenligner også alternativ 5 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Ålesund bruker på administrasjon er på mellom 7 og 17 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Molde	26 048	3 230	84 135
Fræna	9 720	4 042	39 288
Eide	3 471	4 780	16 591
Sum	39 239	3 568	140 015
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Ålesund	45 747	3 147	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Molde			13 273
Landsgjennomsnittet			-
Kristiansund			7 465
Ålesund			16 530

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 6

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 6 (Neset + Sunndal).
- Neset har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (4 453 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 6 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 12 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 6 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Fræna og Kristiansund bruker på administrasjon er på mellom 11 og 17 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Neset	3 001	6 615	19 852
Sunndal	7 171	4 453	31 932
Sum	10 172	5 091	51 784
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Fræna	9 720	4 042	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Sunndal			6 488
Landsgjennomsnittet			12 266
Fræna			10 669
Kristiansund			17 423

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 7

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 7 (Vestnes + Rauma).
- Vestnes har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (4 302 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 0,1 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 6 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 7 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Fræna og Kristiansund bruker på administrasjon er på mellom 4 og 13 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Vestnes	6 615	4 302	28 458
Rauma	7 453	4 311	32 130
Sum	14 068	4 307	60 588
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Fræna	9 720	4 042	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Vestnes			67
Landsgjennomsnittet			5 933
Fræna			3 725
Kristiansund			13 066

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 8

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 8 (Molde + Fræna).
- Molde har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (3 230 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 8 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- De 2 kommunene har lavere administrasjonsutgifter enn landsgjennomsnittet.
- Vi sammenligner også alternativ 8 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Ålesund bruker på administrasjon er på mellom 3 og 11 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Molde	26 048	3 230	84 135
Fræna	9 720	4 042	39 288
Sum	35 768	3 451	123 423
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Ålesund	45 747	3 147	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Molde			7 893
Landsgjennomsnittet			-
Kristiansund			2 599
Ålesund			10 861

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 9

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 9 (Fræna + Eide).
- Fræna har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (4 042 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 3 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 5 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 9 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Ørsta og Kristiansund bruker på administrasjon er på mellom 3 og 11 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Fræna	9 720	4 042	39 288
Eide	3 471	4 780	16 591
Sum	13 191	4 236	55 880
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Ørsta	10 536	4 033	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Fræna			2 562
Landsgjennomsnittet			4 633
Ørsta			2 680
Kristiansund			11 320

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 10

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 10 (Molde + Aukra).
- Molde har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (3 230 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 15 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- De 2 kommunene har lavere administrasjonsutgifter enn landsgjennomsnittet.
- Vi sammenligner også alternativ 10 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Kristiansund og Ørsta bruker på administrasjon er på mellom 11 og 18 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Molde	26 048	3 230	84 135
Aukra	3 377	7 757	26 195
Sum	29 425	3 750	110 330
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Ålesund	45 747	3 147	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Molde			15 288
Landsgjennomsnittet			-
Kristiansund			10 933
Ålesund			17 730

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 11

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 11 (Midsund + Aukra).
- Midsund har i dag lavest administrasjonskostnader av de 2 kommunene (5 195 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 9 mill. kr sammenlignet med summen for dagens to kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 16 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 11 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Vestnes og Fræna bruker på administrasjon er på mellom 13 og 15 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Sum	5 413	6 793	36 772
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Vestnes	6 615	4 302	-
Fræna	9 720	4 042	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Midsund			8 652
Landsgjennomsnittet			15 743
Vestnes			13 486
Fræna			14 893

Mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alternativ 12

- Tabellen viser administrasjonsutgiftene i dag og mulig innsparingspotensial ved kommunesammenslåing for alternativ 12 (Midsund + Aukra + Fræna).
- Fræna har i dag lavest administrasjonskostnader av de 3 kommunene (4 042 kr per innbygger i 2013). Hvis den nye kommunen klarer å operere med et tilsvarende nivå på administrasjonsutgiftene, vil gevinsten kunne bli om lag 15 mill. kr sammenlignet med summen for dagens tre kommuner.
- Innsparingspotensialet for den nye kommunen i forhold til landsgjennomsnittet er beregnet til om lag 17 mill. kr årlig.
- Vi sammenligner også alternativ 12 med større sammenlignbare kommuner i samme fylke. Innsparingspotensialet i forhold til hva Ørsta og Kristiansund bruker på administrasjon er på mellom 15 og 25 mill. kr.

Administrasjonsutgifter 2013 og mulig innsparingspotensial. Kilde: KOSTRA (konsern)

	Innbyggere (1.1.2014)	Netto driftsutgifter pr. innb. 2013	Netto driftsutgifter 1000 2013-kr
Midsund	2 036	5 195	10 577
Aukra	3 377	7 757	26 195
Fræna	9 720	4 042	39 288
Sum	15 133	5 026	76 061
Landsgjennomsnittet	11 900	3 885	-
Ørsta	10 536	4 033	-
Kristiansund	24 395	3 378	-
Effektiviseringsgevinst ved nivå tilsvarende:			
Fræna			14 893
Landsgjennomsnittet			17 269
Ørsta			15 029
Kristiansund			24 941

Oppsummering mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

Alt.	Innbyggertall (2014)	Mulig innsparingspotensial			
		Lavest i dag (mill.)	Sammenlignbare kommuner (mill.)	Landsgjennomsnitt (mill.)	I % av brutto driftsinntekter (basert på lavest i dag)
1	61 721	58	49 - 63	17	1,2 %
2	50 218	47	40 - 52	15	1,2 %
3	18 604	17	30 -33	20	1,1 %
4	12 028	13	16 - 24	18	1,1 %
5	39 239	13	7 - 17	-	0,4 %
6	10 172	6	11 - 17	12	0,6 %
7	14 068	-	4 - 13	6	0,5 %*
8	35 768	8	3 - 11	-	0,3 %
9	13 191	3	3 - 11	4	0,3 %
10	29 425	15	11 - 18	-	0,6 %
11	5 413	9	13 - 15	16	1,4 %
12	15 133	14	15 - 25	17	1,1 %

* Innsparingspotensial ift. landsgjennomsnittet.

Oppsummering mulige effektiviseringsgevinster på administrasjon

- Disse illustrasjonsberegningene er verdt å merke seg. Selv om det er anslag, får beregningene fram at det bør være et klart potensial for reduserte administrasjonsutgifter ved en eventuell kommunesammenslåing.
- Tidligere i rapporten ble det vist til illustrasjonsberegninger av effekten på rammetilskuddet ved kommunesammenslåing for de ulike alternativene. Det ble her vist at inntektsnivået vil være fra 12 mill. kr (alternativ 10) til 105 mill. kr (alternativ 1) lavere enn dagens nivå etter perioden for inndelingstilskuddet. Gitt dagens inntektssystem vil altså en slik inntektsreduksjon slå ut med full tyngde først etter 20 år fra sammenslåingstidspunktet.
- Reduksjon i administrasjonsutgifter bør imidlertid kunne realiseres vesentlig tidligere enn etter 15-20 år fra tidspunktet for en eventuell kommunesammenslåing. Slik sett må altså ikke et inntektsbortfall etter at inndelingstilskuddet i sin helhet faller bort etter 20 år, oppfattes som en tilsvarende redusert økonomisk handlefrihet sammenlignet med dagens situasjon. I mellomtiden bør en altså ha klart å redusere administrasjonsutgiftene.
- I tillegg til administrasjon, vil kommunen kunne hente ut effektiviseringsgevinster ved å harmonisere tjenestetilbudet. Dette er omtalt nærmere i påfølgende avsnitt.

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteproduksjon

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene

- I tillegg til innsparing i administrasjon vil en sammenslått kommune også kunne hente ut innsparingsgevinster på tjenesteområdene gjennom realisering av stordriftsfordeler og harmonisering av utgiftsnivået. En skal ikke undervurdere innsparingsmuligheter innen tjenesteområdene, men erfaringer tilsier at det er vanskelig å hente ut direkte økonomiske effektiviseringsgevinster for førstelinjetjenester, spesielt for tjenester hvor nærhet til innbyggerne er viktig. Erfaringer fra de gjennomførte kommunesammenslåingene er at skoler, barnehager, sykehjem og lignende gjerne blir liggende hvor de er (Brandtzæg 2009). Det kan være en fordel for prosessen å avklare på et tidlig tidspunkt hvilke områder som vil være gjenstand for vurdering av ny lokalisering og hvilke områder som eventuelt skjermes for slike endringer.
- På administrasjonsområdet har vi definert et mulig innsparingspotensiale som en nedjustering til den av de sammenslåtte kommunene som i dag har lavest utgifter. Etter vår vurdering vil det være urealistisk for tjenesteområdene, og vi har derfor sett på hvilket innsparingspotensiale som kan hentes ut i de nye kommunekonstellasjonene dersom de hadde samme driftsutgifter som landsgjennomsnittet på utvalgte sentrale tjenesteområder. Om man klarer å hente ut innsparingspotensialet, er blant annet avhengig av samlokalisering og om man klarer å redusere stillinger ved naturlig avgang.
- Tabellene på de neste sidene viser netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder i dag og mulig innsparingspotensiale for den nye kommunen dersom utgiftene per innbygger legges på det som er dagens nivå for landsgjennomsnittet.

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene

- Status

Netto driftsutgifter i kr per innbygger (i målgruppen) på utvalgte tjenesteområder 2013. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

	Molde	Vestnes	Rauma	Nesset	Midsund	Aukra	Fræna	Eide	Gjemnes	Sunndal	Hele landet
Barnehage (1-5 år)	123 039	113 449	100 812	131 850	122 595	143 223	109 556	116 903	122 930	125 783	119 760
Grunnskole (6-15 år)	89 659	102 235	115 938	132 830	99 792	129 779	99 744	107 895	103 910	122 270	98 433
Barnevern (0-17 år)	4 693	10 110	5 309	3 970	3 518	4 387	8 527	6 547	13 392	4 275	7 290
Sosialtjeneste (20-66 år)	4 555	1 902	1 747	1 634	1 962	1 600	2 194	1 318	912	3 876	3 322
Pleie og omsorg (67 år +)	116 793	202 806	102 396	131 195	118 276	133 004	120 074	116 423	115 407	140 414	111 471
Kommunehelse	2 333	2 386	2 359	3 466	3 581	3 501	1 746	1 896	2 365	2 279	2 132
Brann/ulykkesvern	900	766	973	1 558	972	1 362	545	635	930	655	683
Fysisk planlegging	350	448	906	974	236	999	488	531	350	840	556
Samferdsel	617	677	1 212	1 055	642	1 615	1 080	592	661	1 442	745
Kirke	445	564	717	1 139	766	1 048	440	517	805	669	521
Kultur	1 980	1 390	1 924	1 714	1 021	2 816	967	1 201	1 937	3 477	1 921

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene

- Tabellen på neste side viser mulig innsparingspotensiale for de aktuelle kommunene dersom utgiftene per innbygger legges på det som er dagens nivå for landsgjennomsnittet. I vurderingen av det samlede utgiftsnivået for alle tjenesteområdene har vi også tatt høyde for kommunenes samlede utgiftsbehov – for på den måten å gi et fullstendig bilde av om kommunen ligger høyere eller lavere på samlet ressursbruk enn hva utgiftsutjevningen over inntektssystemet skulle tilsi.
- Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, vil kommunene samlet sett ha et effektiviseringspotensiale på om lag 136 mill. kr (jf. tabellen på neste side). Etter justering for utgiftsbehov, viser beregningen et samlet innsparingspotensiale på om lag 123 mill. kr.
- I kr og øre er grunnskole og pleie og omsorg de sektorene der det blir beregnet høyest merforbruk i forhold til landsgjennomsnittet. På kommunehelse, brann/ulykkesvern og samferdsel blir det også beregnet et relativt høyt merforbruk i forhold til landsgjennomsnittet. På barnehage, barnevern, sosialtjeneste, fysisk planlegging og kultur er det beregnet et mindreforbruk i forhold til landsgjennomsnittet.

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene – hver kommune

Innsparingspotensial i mill. kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013 i hver kommune.

Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

	Molde	Vestnes*	Rauma	Nesset	Midsund	Aukra	Fræna	Eide	Gjemnes	Sunndal	Sum
Barnehage (1-5 år)	4,9	-2,2	-8,4	1,8	0,3	5,0	-6,0	-0,7	0,4	1,9	-2,9
Grunnskole (6-15 år)	-26,6	2,9	15,2	12,3	0,4	14,9	1,7	4,7	1,9	20,2	47,5
Barnevern (0-17 år)	-14,4	3,9	-3,2	-2,0	-1,9	-2,4	2,8	-0,6	3,4	-4,4	-18,7
Sosialtjeneste (20-66 år)	19,6	-5,7	-6,8	-3,0	-1,5	-3,3	-6,5	-4,1	-3,7	2,4	-12,6
Pleie og omsorg (67 år +)	20,4	-4,9	-12,2	10,5	2,5	11,6	11,8	2,5	1,7	35,9	79,9
Kommunehelse	5,2	1,7	1,7	4,0	3,0	4,6	-3,8	-0,8	0,6	1,1	17,3
Brann/ulykkesvern	5,7	0,5	2,2	2,6	0,6	2,3	-1,3	-0,2	0,6	-0,2	12,8
Fysisk planlegging	-5,4	-0,7	2,6	1,3	-0,7	1,5	-0,7	-0,1	-0,5	2,0	-0,6
Samferdsel	-3,3	-0,4	3,5	0,9	-0,2	2,9	3,3	-0,5	-0,2	5,0	10,9
Kirke	-2,0	0,3	1,5	1,9	0,5	1,8	-0,8	0,0	0,7	1,1	4,9
Kultur	1,5	-3,5	0,0	-0,6	-1,8	3,0	-9,3	-2,5	0,0	11,2	-2,0
Sum	5,6	-8,2	-3,9	29,7	1,2	41,9	-8,8	-2,4	5,0	76,1	136,4
Behovsjustering (-)	-0,3	0,2	0,3	3,5	0,2	4,0	0,3	0,2	0,8	4,1	13,4
Sum etter justering	5,9	-8,3	-4,2	26,2	1,0	37,9	-9,1	-2,6	4,2	72,0	123,0

*Vestnes mottar som én av 33 tidligere vertskommuner for HVPU-institusjoner et eget øremerket tilskudd (= vertskommunetilskuddet). I 2013 utgjorde dette tilskuddet om lag 99,5 mill kr. I kommunens regnskap er disse tilskuddsmidlene inntektsført sentralt i henhold til Kostra-rapporteringen. Reelt sett kan en derfor si at vertskommunetilskuddet reduserer utgiftene på pleie- og omsorgsområdet tilsvarende, eller i alle fall med en stor andel av tilskuddet. På tjenesteområdet for pleie- og omsorg får kommunen etter korrigerings for vertskommunetilskuddet, beregnet et mindreforbruk i forhold til landsgjennomsnittet på ca. 4,9 mill kr i 2013. Vi har da lagt til grunn at hele vertskommunetilskuddet i utgangspunktet anvendes innenfor pleie og omsorg.

Mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene – hvert sammenslåingsalternativ

*Innsparingspotensial i mill. kr på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013 ved hvert sammenslåingsalternativ.
Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.*

Alt.	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)
Barnehage (1-5 år)	-5,2	5,8	-1,3	3,2	-1,8	3,7	-10,6	-1,1	-6,7	9,9	5,4	-0,6
Grunnskole (6-15 år)	25,4	9,3	21,7	18,2	-20,3	32,5	18,1	-24,9	6,4	-11,8	15,3	17,0
Barnevern (0-17 år)	-17,8	-15,1	-2,1	-0,4	-12,2	-6,4	0,7	-11,6	2,2	-16,8	-4,3	-1,5
Sosialtjeneste (20-66 år)	-11,3	-2,5	-15,4	-10,5	9,0	-0,6	-12,5	13,1	-10,6	16,3	-4,8	-11,4
Pleie og omsorg (67 år +)	42,3	61,0	28,4	9,2	34,7	46,4	-17,0	32,2	14,3	32,0	14,1	25,9
Kommunehelse	15,6	12,8	3,0	9,3	0,7	5,1	3,4	1,5	-4,6	9,9	7,6	3,8
Brann/ulykkesvern	12,4	10,3	1,4	3,4	4,1	2,4	2,7	4,3	-1,5	7,9	2,9	1,5
Fysisk planlegging	-2,1	-4,5	0,1	0,1	-6,1	3,3	1,9	-6,0	-0,7	-3,9	0,8	0,2
Samferdsel	6,1	2,8	5,5	2,3	-0,6	5,9	3,0	-0,1	2,7	-0,4	2,7	6,0
Kirke	3,1	2,1	1,5	2,6	-2,8	2,9	1,7	-2,8	-0,8	-0,2	2,3	1,5
Kultur	-13,2	-9,6	-10,6	-2,3	-10,2	10,5	-3,5	-7,7	-11,8	4,6	1,2	-8,1
Sum	55,2	72,3	32,0	35,0	-5,5	105,8	-12,0	-3,2	-11,1	47,6	43,1	34,3
Behovsjustering (-)	8,5	8,8	4,8	4,4	0,3	7,6	0,5	0,0	0,5	3,8	4,2	4,5
Sum etter justering	46,7	63,5	27,2	30,5	-5,8	98,2	-12,5	-3,2	-11,7	43,8	38,9	29,8

Oppsummering mulige effektiviseringsgevinster på tjenesteområdene

Innsparingspotensial på utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013. I mill. kr og i % av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

Alt.	Kommuner	Mulig innsparingspotensiale på tjenesteområdene	
		I mill. kr	I % av brutto driftsinntekter
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nasset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	47	0,9 %
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nasset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes	63	1,6 %
3	Midsund + Aukra + Fræna + Eide	27	1,7 %
4	Vestnes + Midsund + Aukra	31	2,5 %
5	Molde + Fræna + Eide	-	-
6	Nasset + Sunndal	98	9,8 %
7	Vestnes + Rauma	-	-
8	Molde + Fræna	-	-
9	Fræna + Eide	-	-
10	Molde + Aukra	44	1,8 %
11	Midsund + Aukra	39	6,0 %
12	Midsund + Aukra + Fræna	30	2,2 %

Oppsummering mulige effektiviseringsgevinster

Innsparingspotensial på administrasjon og utvalgte tjenesteområder sammenlignet med landsgjennomsnittet i 2013. I mill. kr og i % av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA (konsern)/beregninger ved Telemarksforsking.

Alt.	Kommuner	Administrasjon (lavest)	Tjenesteområdene	Sum	I % av brutto driftsinntekter
1	Hele ROR – Molde + Vestnes + Rauma + Nasset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide	58	47	105	2,1 %
2	Romsdalshalvøya – Molde + Nasset + Midsund + Aukra + Fræna + Eide + Gjemnes	47	63	110	2,7 %
3	Midsund + Aukra + Fræna + Eide	17	27	44	2,8 %
4	Vestnes + Midsund + Aukra	13	31	44	3,5 %
5	Molde + Fræna + Eide	13	-	13	0,4 %
6	Nasset + Sunndal	6	98	104	10,4 %
7	Vestnes + Rauma	6	-	6	0,5 %
8	Molde + Fræna	8	-	8	0,3 %
9	Fræna + Eide	3	-	3	0,3 %
10	Molde + Aukra	15	44	59	2,4 %
11	Midsund + Aukra	9	39	48	7,4 %
12	Midsund + Aukra + Fræna	14	30	44	3,3 %

Oppsummering mulige effektiviseringsgevinster

- Det er klart at en kommunesammenslåing kan gi grunnlag for å hente ut stordriftsfordeler gjennom mer effektiv administrasjon og tjenesteproduksjon. Erfaringene fra tidligere kommunesammenslåinger viser at det er størst effektiviseringspotensiale knyttet til administrasjon. Dette fordi man gjennom en sammenslåing får én administrativ og én politisk organisasjon, og dermed unngår doble funksjoner, oppgaver, rutiner og systemer på ulike områder.
- Når det gjelder innsparingspotensial innenfor tjenesteproduksjon og administrasjon har vi foran vist at dersom de nye kommunealternativene driver administrasjonen like effektivt som den billigste kommunen i dag, vil innsparingspotensial sammenlignet med dagens kommuner være fra 3-58 mill. kr. Selv om det er anslag, får beregningene fram at det bør være et klart potensial for reduserte administrasjonsutgifter ved slike eventuelle kommunesammenslåinger.
- Vi har også sett på innsparingspotensial på tjenesteproduksjonen. Der er det tatt hensyn til utgiftsbehovet kommunene har i dag. Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, vil kommunene samlet sett ha et effektiviseringspotensiale på om lag 136 mill. kr. Etter justering for utgiftsbehov, viser beregningen et samlet innsparingspotensiale på om lag 123 mill. kr. Beregningene for de ulike sammenslåingsalternativene viser et mulig effektiviseringspotensial i % av dagens brutto driftsinntekter på mellom 0 og 9,8 % (alternativ 6).
- Vi vil presisere at det hverken er nødvendig, realistisk eller ønskelig å hente ut hele innsparingspotensialet slik vi har beregnet det i disse tilfellene. Beregningene gir likevel et bilde av områder som det er mulig å se nærmere på, uavhengig av en sammenslåing eller ikke. Med tanke på tjenesteproduksjon vil ikke direkte økonomiske innsparinger være blant de viktigste effektene av en sammenslåing. De største gevinstene knyttet til en sammenslåing må være muligheter for større fagmiljøer og bedre og mer fleksibel utnyttelse av de ressurser som kommunene samlet sett har. Større og sterkere fagmiljøer vil være viktige som grunnlag for å kunne håndtere de framtidige utfordringene som kommunene står overfor. En av ulempene kan være større reiseavstander for ansatte til arbeidsplassen.

Vurdering av strukturalternativene

Oppsummering alternativ 1 - ROR

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	5	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	2,5	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 1	67,5	

Oppsummering alternativ 2 - Aukra + Eide + Fræna + Midsund + Molde + Nesset + Gjemnes

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	5	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	10	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	2,5	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 2	57,5	

Oppsummering alternativ 3 - Aukra + Eide + Fræna + Midsund

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	20	
Netto driftsresultat	10	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 3	80	

Oppsummering alternativ 4 - Aukra + Midsund + Vestnes

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	10	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	10	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	2,5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 4	57,5	

Oppsummering alternativ 5 - Eide + Fræna + Molde

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	0	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	0	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	5	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	0	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	0	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 5	20	

Oppsummering alternativ 6 - Nettet + Sunndal

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	5	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	5	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	10	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	10	
Endring konsesjonskraftsinntekter	5	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	2,5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 6	67,5	

Oppsummering alternativ 7 - Rauma + Vestnes

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	0	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	5	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	10	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	0	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	2,5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 7	47,5	

Oppsummering alternativ 8 - Fræna + Molde

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	0	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	0	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	10	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	0	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	0	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 8	25	

Oppsummering alternativ 9 - Eide + Fræna

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	0	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	5	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	0	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	0	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 9	40	

Oppsummering alternativ 10 - Aukra + Molde

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	10	
Netto driftsresultat	10	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	20	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	10	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	10	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 10	70	

Oppsummering alternativ 11 - Aukra + Midsund

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	20	
Netto driftsresultat	10	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	0	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	10	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	2,5	
Samlet vurdering økonomi alternativ 11	62,5	

Oppsummering alternativ 12 - Aukra + Fræna + Midsund

Vurderingskriterium	Poengscore	Smiley
Økonomiske virkemidler i kommunereformen	20	
Netto driftsresultat	10	
Effekt på frie inntekter 1-15 år	10	
Effekt på frie inntekter etter 20 år	0	
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	
Effektiviseringsgevinster tjenesteproduksjon	5	
Endring konsesjonskraftsinntekter	0	
Forventet endring i demografikostnader 2015-2030	5	
Samlet vurdering økonomi	70	

Oppsummering

Oppsummering økonomi

- Alle de aktuelle kommunene, med unntak av Vestnes og Eide har et inntektsnivå lik landsgjennomsnittet eller høyere. Aukra peker seg ut med relativt høye korrigerede frie inntekter i forhold til landsgjennomsnittet.
- De ti kommunene har hatt varierende netto driftsresultater de siste årene. Ser vi på årene 2011 til 2013 under ett, har kun Midsund, Aukra og Sunndal hatt et netto driftsresultat over normen på 3 prosent (fra 2014 er dette normen nedjustert til 1,75 prosent). Nesset kommune har hatt negative netto driftsresultat de to siste årene.
- For å legge til rette for overgangen for kommuner som slår seg sammen, vil regjeringen benytte positive økonomiske virkemidler som kan stimulere til kommunesammenslutning i reformperioden. Virkemidlene gjøres gjeldende for kommuner som slår seg sammen i reformperioden, det vil si sammenslåinger der det er fattet nasjonale vedtak innen 1.1.2018.
- I reformvirkemidler fra staten vil en sammenslått «ROR-kommune» få 90 mill. kr i direkte støtte, fordelt på 60 mill. i engangskostnader og 30 mill. i reformstøtte. Alternativ 1 (ROR) og 2 (Romsdalshalvøya) som begge vil få et innbyggertall over 50.000, vil utløse økonomisk støtte på 90 mill. kr. Målt i % av dagens brutto driftsinntekter vil alternativ 3, 11 og 12 utløse mest støtte med 3,8 %, mens alternativ 1 og 10 vil utløse minst støtte med 1,8 %.
- For å stimulere til frivillige kommunesammenslåinger ble det fra og med budsjettåret 2002 innført et særskilt inndelingstilskudd som en del av inntektssystemet. Denne ordningen skal sikre at kommunene ikke får reduserte rammeoverføringer som følge av sammenslåing. Inndelingstilskuddet kompensere for bortfall av basistilskudd (basistillegget) og en eventuell nedgang i regionalpolitiske tilskudd.

Oppsummering økonomi (forts.)

- Beregningene viser at de tolv alternativene vil få en endring i rammetilskuddet hvert år de første 15 årene på mellom -4,2 mill (alternativ 5) og +3,3 mill. (alternativ 1). Etter 20 år når rammetilskuddet er nede på det nivået som skal gjelde på lang sikt, viser beregningene at de tolv alternativene vil få en reduksjon i rammetilskuddet på mellom -105,1 mill. (alternativ 1) og -11,6 mill. (alternativ 10). Målt i % av dagens brutto driftsinntekter vil alternativ 4 og 11 få størst nedgang med -2,9 %, mens alternativ 10 og 8 vil få minst nedgang med hhv. -0,5 % og -0,6 %.
- Det er viktig å presisere at beregningene illustrerer effekter gitt dagens inntektssystem og tilhørende kriterieverdier for den enkelte kommune i 2015.
- Etter 20 år, når inndelingstilskuddet er trappet ned, må det være realisert et innsparingspotensial tilsvarende reduksjonen i rammetilskuddet. Det vil i utgangspunktet være lettest å realisere innsparingspotensialet på administrasjon. Innsparingspotensialet på tjenester kan være mer krevende å realisere, og vil innebære at tjenester samlokaliseres slik at forutsetningene for utnyttelse av stordriftsfordeler er til stede.
- Det er klart at en kommunesammenslåing kan gi grunnlag for å hente ut stordriftsfordeler gjennom mer effektiv administrasjon og tjenesteproduksjon. Erfaringene fra tidligere kommunesammenslåinger viser at det er størst effektiviseringspotensial knyttet til administrasjon. Dette fordi man gjennom en sammenslåing får én administrativ og én politisk organisasjon, og dermed unngår doble funksjoner, oppgaver, rutiner og systemer på ulike områder.
- Når det gjelder innsparingspotensial innenfor tjenesteproduksjon og administrasjon har vi foran vist at dersom de nye kommunealternativene driver administrasjonen like effektivt som den billigste kommunen i dag, vil innsparingspotensial sammenlignet med dagens kommuner være fra 3-58 mill. kr. Selv om det er anslag, får beregningene fram at det bør være et klart potensial for reduserte administrasjonsutgifter ved slike eventuelle kommunesammenslåinger.

Oppsummering økonomi (forts.)

- Vi har også sett på innsparingspotensial på tjenesteproduksjonen. Der er det tatt hensyn til utgiftsbehovet kommunene har i dag. Dersom netto driftsutgifter for de aktuelle tjenesteområdene blir harmonisert ned til nivå for gjennomsnittskommunen, vil kommunene samlet sett ha et effektiviseringspotensial på om lag 136 mill. kr. Etter justering for utgiftsbehov, viser beregningen et samlet innsparingspotensiale på om lag 123 mill. kr. Beregningene viser et mulig effektiviseringspotensial i % av dagens brutto driftsinntekter på mellom 0 og 9,8 % (alternativ 6).
- Vi vil presisere at det hverken er nødvendig, realistisk eller ønskelig å hente ut hele innsparingspotensialet slik vi har beregnet det i disse tilfellene. Beregningene gir likevel et bilde av områder som det er mulig å se nærmere på, uavhengig av en sammenslåing eller ikke. Med tanke på tjenesteproduksjon vil ikke direkte økonomiske innsparinger være blant de viktigste effektene av en sammenslåing. De største gevinstene knyttet til en sammenslåing må være muligheter for større fagmiljøer og bedre og mer fleksibel utnyttelse av de ressurser som kommunene samlet sett har. Større og sterkere fagmiljøer vil være viktige som grunnlag for å kunne håndtere de framtidige utfordringene som kommunene står overfor.
- Ellers kan en kommunesammenslåing gi økte inntekter fra salg av konsesjonskraft for en ny sammenslått kommune. Dette er økte inntekter som vil være varige for kommunene. Det er verdt å merke seg at økte inntekter fra konsesjonskraft ikke blir avregnet mot noen av ordningene innenfor inntektssystemet (kanskje med unntak av skjønnsmidler). Det er kun Nettet kommune som har overskudd av konsesjonskraft. Dermed vil, i alternativene Nettet inngår, en kommunesammenslåing føre til økte inntekter til en ny kommune (alternativ 1, 2 og 6).
- Generelt kan det forventes at andre statstilskudd og øremerkede tilskudd, samt landbrukstilskudd, vil være sammenslåingsnøytrale.
- En sammenslåing vil også reise problemstillinger avhengig av om kommunene ligger i ulike soner når det gjelder arbeidsgiveravgiftssats og distriktspolitisk virkeområde. En sammenslått kommune vil her få kompensert eventuelt inntektsbortfall/kostnadsøkning over inndelingstilskuddet – og dette forholdet vil således ikke ha noen betydning de 15 første årene etter en sammenslåing.

Oppsummering økonomi (forts.)

- Kommunene har i dag ulik praksis for utskrivning av eiendomsskatt. Molde, Vestnes, Rauma, Gjemnes og Eide har eiendomsskatt i hele kommunen, mens Nesset, Aukra og Fræna har eiendomsskatt kun på verk og bruk (Nesset i hele kommunen fra 2015, og Fræna i hele kommunene fra 2014). Midsund og Eide har ikke innført eiendomsskatt. Aukra har høyest inntekter fra eiendomsskatt, med 38,3 prosent av brutto driftsinntekter i 2013. Det er ikke bare områdene som eiendomsskatten blir skrevet ut for som må harmoniseres ved en sammenslåing, også nivået/takstgrunnlaget på eiendomsskatten må harmoniseres ved en kommunesammenslåing.
- Prissettingen av tjenestene varierer noe mellom kommunene, og satsene må bli harmonisert i en ny kommune. Nesset har lavest foreldrebetaling for en SFO-plass, mens foreldrebetalingen er høyest i Vestnes. Årsgebyr vann varierer fra kr 1 579 i Molde til kr 7 144 i Gjemnes. Eide har høyest årsgebyr på avløp på 3 849 kr, mens Gjemnes har høyest årsgebyr på avfall på 3 478 kr.
- Med utgangspunkt i TBUs beregningsopplegg knyttet til den demografiske utviklingen, har vi beregnet framtidige «demografikostnader» for de ti kommunene hver for seg og for de tolv ulike sammenslåingsalternativene. Mer- og mindreutgiftene vil gjenspeiles gjennom endret rammetilskudd og vil slik sett gi en indikasjon på hvilke økonomiske rammebetingelser en kommune vil ha for å håndtere befolkningsvekst og merkostnader knyttet til dette.
- I perioden 2015 til 2030 er samtlige kommuner, med unntak av Gjemnes, anslått å få økte demografikostnader. Molde er anslått å få økte demografikostnader på om lag 365 mill. kr i denne perioden (tilsvarende 18,5 % av dagens brutto driftsinntekter), mens Gjemnes er anslått å få reduserte demografikostnader på 2,5 mill. kr (tilsvarende -1,2 % av dagens brutto driftsinntekter). Alternativ 5 og 8 er anslått å gi økte kostnader tilsvarende hhv. 17,3 % og 18,1 % av dagens inntektsnivå, mens alternativ 6 er anslått å få lavest kostnader - tilsvarende 4,1 % av dagens inntektsnivå.

Oppsummering av økonomi - poeng

Tabellen under viser en oppsummering av vurderingen av økonomi for hvert alternativ, vist med poengscore. Fargene i tabellen tilsvarer fargene på smileyene som er brukt i vurderingene i hvert alternativ tidligere i rapporten. Noen funn som kan være verdt å merke seg er at ingen av alternativene får null score på økonomiske virkemidler i kommunereformen og demografikostnader. Derimot får mange null poeng når det gjelder endringer i konsesjonskraftsinntekter. Dette skyldes er at det er kun alternativene med Nasset kommune som vil få en endring. Tabellen viser også at det er varierende potensial for effektiviseringsgevinster i de ulike alternativene, både når det gjelder administrasjon og tjenester.

Vurderingskriterier	Maks sum	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Alt 4	Alt 5	Alt 6	Alt 7	Alt 8	Alt 9	Alt 10	Alt 11	Alt 12
Økonomiske virkemidler kommunereform	20	10	10	20	10	10	10	10	10	10	10	20	20
Driftsresultat	10	5	5	10	10	0	5	0	0	0	10	10	10
Effekt på frie inntekter 1-15	20	20	10	20	10	0	20	20	0	20	20	0	10
Effekt på frie inntekter etter 20 år	10	0	0	0	0	5	5	5	10	5	10	0	0
Effektiviseringsgevinster administrasjon	20	20	20	20	20	0	10	10	0	0	10	20	20
Effektiviseringsgevinster tjenester	10	5	5	5	5	0	10	0	0	0	5	10	5
Endring konsesjonskraftsinntekter	5	2,5	2,5	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Demografikostnader	5	5	5	5	2,5	5	2,5	2,5	5	5	5	2,5	5

Tabell med poengsummene på hvert kriterium på økonomi i hvert alternativ.

Oppsummering samlet vurdering økonomi

Alternativ	Kommuner	Samlet vurdering -poeng	Samlet vurdering -smiley
1	Hele ROR – Molde, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Fræna, Eide og Nesset	67,5	
2	Romsdalshalvøya – Aukra – Eide – Fræna – Midsund - Molde – Nesset - Gjemnes	57,5	
3	Aukra – Eide – Fræna – Midsund	80	
4	Aukra – Midsund – Vestnes	57,5	
5	Eide – Fræna – Molde	20	
6	Nesset – Sunndal	67,5	
7	Rauma – Vestnes	47,5	
8	Fræna – Molde	25	
9	Eide – Fræna	40	
10	Aukra – Molde	70	
11	Aukra – Midsund	62,5	
12	Fræna – Aukra - Midsund	70	

Avslutning

Videre arbeid

- Dette er andre delrapport av fem som skal leveres til Romsdal regionråd. De resterende skal leveres på følgende tidspunkt:
 - Tjenesteproduksjon: 20. mars 2015
 - Lokaldemokrati: 20. april 2015
 - Sluttrapport med helhetsvurdering av strukturalternativene: 18. mai 2015